

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 24 – 25 kwietnia 2014 r.
na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* prowadzonym
w ramach obszaru nauk społecznych i ścisłych realizowanych
na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim
w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. Wojciech Downar – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Justyna Ciszek – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi. Pierwsza ocena jakości kształcenia na tym kierunku studiów odbyła się w roku 2007 i zakończyła wydaniem oceny wyróżniającej Uchwałą Nr 916/2007 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2007 r.

Obecna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie raportu samooceny, a także dokumentacji przedstawionej w toku wizytacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę.

1.1).

Kierunek metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne (*MIESI*) jest jednym z 9 kierunków prowadzonych na SGH na pierwszym stopniu i jednym z 12 na drugim stopniu. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest od roku 2004. Procedura związana z utworzeniem kierunku metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne rozpoczęła się w roku 2003. Senat Uczelni Uchwałą nr 158 z dnia 10 marca 2004 r. – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni – po jego pozytywnym zaopiniowaniu przez PKA (Uchwała nr 120/2004 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 26 lutego 2004 r.) utworzył studia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* realizowane

w formie stacjonarnej i niestacjonarnej od roku akademickiego 2004/2005. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu wraz z listami obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni. Utworzenie ocenianego kierunku było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry naukowo-dydaktycznej.

Misja Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie sformułowana została w Uchwale nr 61 Senatu SGH z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie przyjęcia Misji i założeń strategii rozwoju Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie na lata 2008-2012. Częścią załącznika do uchwały są „Założenia Strategii Rozwoju Szkoły Głównej Handlowej w latach 2008 – 2012 r.”. Misja Uczelni odnosi się bezpośrednio do programów kształcenia, w szczególności do interdyscyplinarności nauczania, ścisłego powiązania oferty dydaktycznej z badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników oraz współpracy z praktyką gospodarczą. W misji zwraca się uwagę na powiązanie kształcenia z kompetencjami absolwenta, które są dostosowane nie tylko do obecnych potrzeb rynku, lecz również pozwalają te potrzeby kreować. W misji podkreślona jest konieczność dużej elastyczności kształcenia, szczególnie w kontekście zmieniających się potrzeb otoczenia. W misji podkreśla się dążenie do przekazywania najnowszej wiedzy, ze wskazaniem, że jest to zarówno wiedza ogólna, jak również specjalistyczna. W przytoczonej uchwale określone są również założenia strategicznych kierunków rozwoju Uczelni, które stanowią skonkretyzowanie zapisów misji. Założenia strategiczne odnoszą się zarówno do działalności dydaktycznej, jak i naukowej oraz zarządzania Uczelnią. W obszarze dydaktyki Uczelnia chce podążać w kierunku zwiększenia atrakcyjności oferty programowo – dydaktycznej, w szczególności poprzez zapewnienie porównywalności programów kształcenia z prestiżowymi uczelniami ekonomicznymi Europy oraz poprzez ściślejsze powiązanie programów kształcenia z prowadzonymi badaniami. Istotnym założeniem strategicznym jest kierunek współpracy z otoczeniem społeczno – gospodarczym, w tym z innymi uczelniami oraz kreowanie przyszłych potrzeb na rynku pracy dla dobrze przygotowanych, wyposażonych w nowoczesną wiedzę absolwentów.

Zwraca się uwagę na fakt, iż misja i strategia Uczelni zostały zatwierdzone tylko do roku 2012. Brak jest takiego dokumentu na lata późniejsze. Cytowane dokumenty strategiczne są obecnie aktualizowane. W zakresie misji oraz kluczowych założeń strategicznych, według władz Uczelni, aktualne i obowiązujące są zapisy istniejących dokumentów. Ponadto realizowana są zasady programowe, które określają strategiczne pryncypia funkcjonowania Uczelni, kluczowe obszary działalności, priorytety oraz realizujące je kierunki działań. Zasady programowe są kontynuacją zapisów zawartych w obowiązujących w poprzednich latach programowych dokumentach strategicznych. Zamierzone do realizacji priorytety, w stosunku do tych sformułowanych w cytowanych dokumentach strategicznych na lata 2008-2012, kładą większy nacisk na zwiększenie potencjału badawczego Uczelni, racjonalizację procesu nauczania z uwzględnieniem jego jakości oraz zwiększenie skuteczności działań zarządczych. Uczelnia w założeniach nowej strategii przywiązuje szczególną wagę do kształtowania wartości (zdefiniowane są naczelną wartość oraz założenia funkcjonowania kultury organizacyjnej), do decentralizacji zarządzania, efektywnego wykorzystania zasobów, skutecznej polityki personalnej oraz dalszego umiędzynarodowienia Uczelni.

Koncepcja kształcenia na kierunku *MIESI* opiera się na łączeniu wiedzy z ekonomii oraz dyscyplin pokrewnych z zastosowaniem metod ilościowych. Kierunkowe efekty kształcenia obejmują zarówno zagadnienia z obszaru nauk społecznych oraz nauk ścisłych. Koncepcja kształcenia opiera się na przekazaniu tej interdyscyplinarnej wiedzy w procesie kształcenia opartym na podziale programu studiów na moduły. Podstawą kształcenia jest moduł przedmiotów podstawowych, które stanowią kanon dla studentów wszystkich kierunków. Moduł ten obejmuje przedmioty, które wyposażą studenta w wiedzę ekonomiczną niezbędną do dalszego studiowania, już na wybranych kierunkach oraz specjalnościach. Następnie student otrzymuje wiedzę z zakresu przedmiotów kierunkowych, które są obowiązkowe dla danego kierunku studiów. W toku studiów student ma możliwość wyboru jednej z czterech specjalności. Student może również wybrać ścieżkę, która nie złoży się na konkretną specjalność.

Koncepcja kształcenia na kierunku jest w pełni zgodna z zapisami misji Uczelni. W pełni realizowane są założenie dotyczące elastyczności kształcenia, dostosowywania oferty kształcenia do rynku pracy (z jednej strony poprzez decyzje studenta, który ma bardzo szeroki zakres kształtowania własnej wiedzy i umiejętności, z drugiej zaś poprzez prowadzone przez Uczelnię analizy związane z rynkiem pracy).

Ze względu na zakończenie obowiązywania uchwalonej misji i strategii rozwoju Uczelni, obecnie trwają intensywne prace nad reformą sposobu funkcjonowania Uczelni, w tym nad zmianą struktury organizacyjnej i konsolidacji jednostek Uczelni. W styczniu 2013 r. powołana została Komisja Rektorska ds. Reformy, a w czerwcu 2013 została podjęta uchwała Senatu w sprawie kierunku zmian struktury organizacyjnej SGH. W zakresie wprowadzanych zmian obowiązuje uchwała nr 120 Senatu SGH z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie kierunków zmian struktury organizacyjnej SGH w Warszawie. Zmiany te zostały zapoczątkowane we wrześniu 2013 r. z zakładanym wejściem w życie od 1 października 2015 r., kiedy to nowy rocznik rozpocznie kształcenie w zreformowanym trybie.

Ofertę kształcenia na ocenianym kierunku należy uznać za bardzo bogatą, urozmaiconą, o dużym stopniu innowacyjności. Różnorodność oferty przejawia się w możliwościach wyboru trybu studiowania (studia stacjonarne, niestacjonarne sobotnio-niedzielne oraz niestacjonarne w trybie popołudniowym), poziomów (pierwszy i drugi), specjalności oraz języków wykładowych. W ramach studiowanego kierunku na pierwszym stopniu studenci mogą wybierać cztery specjalności, a na studiach drugiego stopnia osiem. Program studiów daje studentowi bardzo duże możliwości wyboru przedmiotów. Studenci w ramach przedmiotów związanych z kierunkiem mogą wybierać dowolny zestaw przedmiotów, który tworzy daną specjalność. Jeśli zostanie wybrana inna grupa przedmiotów, student ukończy studia bez określenia specjalności. Ponadto na Uczelni student może wybrać grupę przedmiotów, która będzie stanowiła specjalność międzykierunkową.

W ramach realizacji projektu „Globalna SGH” oferta na pierwszym stopniu została wzbogacona o kierunek w języku angielskim pod nazwą *Quantitative Method in Economics and Information Systems*. W 2011 roku odbyła się pierwsza rekrutacja na ten kierunek. W ramach projektu zrealizowano pierwszą edycję studiów. Ponadto studenci ocenianego kierunku mają możliwość szerokiego wyboru (spośród ok. 600 oferowanych kursów) przedmiotów w językach obcych. Tak szeroki zakres różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia należy uznać za unikatowy i zasługujący na najwyższą ocenę.

1.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych w opracowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku wynika ze struktury organizacyjnej, kompetencji poszczególnych organów Uczelni i jednostki oraz przyjętych procedur. Poszczególne grupy pracowników, przedstawiciele samorządu studentów oraz doktorantów są członkami Rady Kolegium Analiz Ekonomicznych. W składzie Rady Kolegium, z głosem doradczym, jest również przedstawiciel Stowarzyszenia Absolwentów SGH. Interesariuszami wewnętrznymi są również pracownicy czterech jednostek Kolegium, które zaangażowani są w prowadzenie kierunku *MIESI*, tj.: Instytut Ekonometrii, Instytut Statystyki i Demografii, Katedra Matematyki i Ekonomii Matematycznej oraz Katedra Informatyki i Gospodarki Cyfrowej.

Udział w opracowywaniu koncepcji kształcenia, jak również w bieżącym prowadzeniu ocenianego kierunku mają interesariusze zewnętrzni, którzy uczestniczą w wielu istotnych decyzjach dotyczących Uczelni. Od grudnia 2010 r. przy Uczelni funkcjonuje Rada Konsultacyjna Partnerów Korporacyjnych. Do zadań Rady należy doradzanie Rektorowi SGH w sprawach strategicznych kierunków rozwoju SGH, wzmacniania pozycji Uczelni na międzynarodowym rynku edukacyjnym oraz budowania sieci współpracy naukowo-badawczej SGH z biznesem.

Znaczącą inicjatywą Rady Konsultacyjnej był projekt, mający na celu przeprowadzenie badania kompetencji i kwalifikacji poszukiwanych przez pracodawców, wśród absolwentów szkół wyższych wchodzących na rynek pracy (końcowy raport z badania ukazał się w maju 2012 r.).

Badania przeprowadzono w oparciu o 53 wypełnione ankiety oraz wywiady pogłębione w siedmiu firmach. Inicjatywę tę należy ocenić jako bardzo przydatną w doskonaleniu profilu kształcenia, w oparciu o analizę otrzymanych odpowiedzi. Ankiety wskazywały jaka wiedza, umiejętności i cechy osobowe są przydatne w badanych przedsiębiorstwach. Pomimo, że zasięg badania nie był zbyt szeroki, a zwrotność ankiet niewielka, to należy uznać te badania jako istotny krok w kierunku budowania mechanizmów pozyskiwania informacji zwrotnej do doskonalenia jakości i programów kształcenia.

Pośrednio wpływ na formułowanie koncepcji kształcenia ma Klub Partnerów SGH, który funkcjonuje przy Uczelni od 1998 r. Do Klubu Partnerów należy 15 firm, na ogół o zasięgu globalnym. Są wśród nich m.in.: Bank PeKaO S.A., DB Schenker, Deloitte, Ernst&Young Polska, Giełda Papierów Wartościowych w Warszawie S.A., KPMG Sp. z o.o., L'Oréal Polska Sp. z o. o., Procter&Gamble Polska sp. z o.o. oraz Grupa PZU. Dzięki działalności Klubu organizowane są warsztaty, programy edukacyjne oraz wykłady współtworzone przez przedsiębiorstwa wraz z wykładowcami z SGH.

Od wielu lat SGH współpracuje z SAS Institute Polska, który zajmuje się tworzeniem oprogramowania do analiz danych na bazie systemu SAS. Dzięki współpracy z Instytutem studenci mają możliwość uzyskania wiedzy z zaawansowanych metod analizy statystycznej, a ponadto mogą otrzymać certyfikat „Analityk Statystyczny SAS”, poziom I lub II. W celu zdobycia certyfikatu studenci muszą zaliczyć określony zestaw przedmiotów, odpowiednio dla poziomu I i II.

Uczelnia nie ma struktury wydziałowej, w związku z tym wpływ studentów na proces kształcenia należy oceniać na poziomie centralnym. Studenci uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku poprzez swoich przedstawicieli zasiadających w Senacie Uczelni, a także poprzez pisemne opinie w sprawie Regulaminu studiów oraz planu i programu studiów, wydawane przez Samorząd Studentów SGH. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili koncepcję kształcenia przyjętą na Uczelni. Pozytywne są również opinie Samorządu o koncepcji kształcenia, a przedstawiona dokumentacja – protokoły z posiedzeń Senatu Uczelni wskazuje, iż ostateczny kształt Regulaminu studiów uwzględnia studenckie postulaty, gdyż pierwotna jego wersja w ogóle nie została poddana pod głosowanie, z powodu negatywnego stanowiska Samorządu. Studenci pozytywnie oceniają fakt, że program kształcenia przewiduje efekty wspólne dla wszystkich kierunków prowadzonych w Uczelni oraz efekty kierunkowe i specjalnościowe, różne dla poszczególnych kierunków i specjalności. Są również zadowoleni z możliwości indywidualnego kształtowania ścieżki kształcenia poprzez wybór specjalności i przedmiotów fakultatywnych. Samorząd Studentów SGH aktywnie współpracuje z Władzami Uczelni w zakresie modyfikacji programów kształcenia. W przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji znalazły się propozycje zmian do programu kształcenia i planu studiów przedłożone przez Samorząd w 2013 r.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1)

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku opiera się na interdyscyplinarności i elastyczności kształcenia oraz dostosowaniu oferty kształcenia do wymogów rynku pracy. Student w toku studiów ma bardzo szerokie możliwości kształtowania swojej wiedzy i umiejętności. Jest to w pełni zgodne z misją i założeniami strategicznymi przyjętymi na Uczelni w postaci dokumentów na lata 2008-2012, które są obecnie kontynuowane oraz ze sformułowanymi zasadami programowymi rozwoju Uczelni. Zaznaczyć należy, że zasady te powinny być ujęte w jeden dokument aktualizujący strategię rozwoju. Prace takie trwają w związku ze zmianami jakie obecnie przechodzi Uczelnia.

1.2)

Koncepcja kształcenia jest szeroko dyskutowana z interesariuszami wewnętrznymi. Funkcjonujące na Uczelni organy i podmioty zajmujące się opracowywaniem koncepcji i realizacją procesu kształcenia angażują wiele osób reprezentujących różne grupy pracowników oraz studentów. Przyjęte rozwiązania organizacyjne zapewniają również udział interesariuszy zewnętrznych w opracowaniu koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku. W Uczelni funkcjonuje Rada Konsultacyjna Partnerów Korporacyjnych oraz Klub Partnerów SGH zrzeszający przedstawicieli, głównie firm globalnych. Od wielu lat SGH współpracuje z SAS Institute Polska w obszarze oprogramowania do analiz danych. Współpraca z tymi podmiotami i podejmowane inicjatywy pozwalają na prowadzenie działań doskonalących w zakresie koncepcji i realizacji procesu kształcenia.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1)

Uchwałą Nr 601 z dnia 28 marca 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* o profilu ogólnoakademickim, zaś Uchwałą Nr 612 z dnia 28 marca 2012 r. dla tego kierunku studiów na poziomie studiów drugiego stopnia. Natomiast Uchwałą nr 619 z dnia 28 marca 2012 r. Senat uchwalił plany studiów i programy kształcenia dla wyższych studiów pierwszego i drugiego stopnia obowiązujące od roku akademickiego 2012/2013, zaś Uchwałą nr 73 z dnia 27 marca 2013 r. plany studiów i programy kształcenia obowiązujące od roku akademickiego 2013/2014, w tym dla ocenianego kierunku studiów. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu, podczas których były zatwierdzone wspomniane wyżej dokumenty.

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących przepisów w zakresie kształcenia, utworzenie nowych specjalności, itp.), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych, odbywają się zgodnie z przyjętą procedurą, tj. przez Senat. W posiedzeniach organów kolegialnych uczestniczyli studenci.

Koncepcja kształcenia na kierunku *MIESI* podporządkowana jest założonym kwalifikacjom absolwenta, które z kolei wynikają z przyjętych dla kierunku studiów efektów kształcenia. Celem kształcenia jest przekazanie studentom ogólnej wiedzy z zakresu ekonomii i zarządzania oraz kanonu wiedzy kierunkowej, pogłębionej w dziedzinie wybranej specjalizacji. Przekazywana absolwentom w trakcie studiów wiedza umożliwia wieloaspektowy opis procesów gospodarczych, demograficznych i społecznych oraz stwarza podstawy do podejmowania decyzji i projektowania systemów wspomagających, z wykorzystaniem technik informatycznych. Absolwent ocenianego kierunku powinien umieć samodzielnie modelować i prognozować zjawiska i procesy gospodarcze, prowadzić analizy statystyczne, rozwiązywać problemy optymalizacyjne, posługiwać się techniką komputerową, znać zasady projektowania i wdrażania systemów informacyjnych, konstrukcji baz danych i funkcjonowania sieci komputerowych. Realizacji tych celów i założeń odnośnie sylwetki absolwenta dokonuje się w ramach procesu kształcenia na dwóch stopniach studiów. Kwalifikacje absolwenta zostały odpowiednio dopasowane do stopnia studiów przez określenie wiedzy i umiejętności o charakterze ogólnym i pogłębionym w zakresie wskazanych elementów.

Zgodnie z przyjętą w SGH koncepcją kształcenia część zajęć dydaktycznych jest wspólna dla wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Uczelni. Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały z tego powodu określone w dwóch uchwałach Senatu. Efekty dla modułu kształcenia wspólnego, który jest realizowany na studiach pierwszego stopnia, określiła Uchwała nr 667 Senatu SGH z dnia 29.06.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia wspólnych dla wszystkich programów kształcenia o profilu ogólnoakademickim prowadzonych na pierwszym stopniu studiów w SGH. Moduł kształcenia wspólny dla wszystkich kierunków należy do obszaru

kształcenia w zakresie nauk społecznych, a głównym przedmiotem badań dla treści kształcenia ujętych w tym module jest dziedzina nauk ekonomicznych. W odniesieniu do kształcenia wspólnego sformułowano 5 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 4 w zakresie umiejętności i 3 w zakresie kompetencji społecznych. W macierzy efektów kształcenia nie wskazano odniesień efektów kierunkowych przyjętych dla tego modułu do efektów obszarowych. W odrębnym zestawieniu zawartym w macierzy wskazano jedynie jakie efekty obszarowe realizowane są w ramach poszczególnych przedmiotów. Dla 7 przedmiotów na 21 ujętych w tym module nie są realizowane żadne efekty kierunkowe w zakresie wiedzy, a dla 5 dalszych jeden efekt „rozumie matematyczny opis zjawisk i procesów gospodarczych oraz społecznych” – z takich przedmiotów, jak np. „Socjologia”, „Polityka gospodarcza i społeczna” ze wskazaniem niewielkiego związku z przedmiotem. Z kolei dla 14 przedmiotów nie są realizowane żadne efekty kierunkowe w zakresie umiejętności. Natomiast bardzo wysoko należy ocenić przyjętą koncepcję formułowania efektów kształcenia dla modułu wspólnego dla wszystkich kierunków. Podejście takie zapewnia, że każdy studiujący na SGH opanował podstawową wiedzę z zakresu nauk ekonomicznych. Na podstawie doboru przedmiotów w tym module oraz sformułowanych dla modułu efektów kształcenia można stwierdzić, że student nabywa solidną podstawę wiedzy i umiejętności, która pozwala mu świadomie wybrać kierunek studiów i ułatwia dalsze studiowanie bardziej zaawansowanych przedmiotów.

Efekty kształcenia dla pozostałych grup przedmiotów dla ocenianego kierunku studiów pierwszego stopnia określa Uchwała nr 601 Senatu SGH z dnia 28.03.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku studiów *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na pierwszym stopniu studiów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Efekty te zostały umiejscowione w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych i nauk ścisłych w dziedzinach nauk ekonomicznych i nauk matematycznych i w dyscyplinach ekonomia, nauki o zarządzaniu, matematyka i informatyka. Takie umiejscowienie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku jest w pełni zasadne. Dla modułu podstawowego kształcenia kierunkowego przyjęto 5 efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 10 efektów w zakresie umiejętności oraz 6 efektów w zakresie kompetencji społecznych. Każdy z efektów kierunkowych został odniesiony do od kilku do kilkunastu efektów obszarowych z obszarów nauk społecznych i nauk ścisłych. Wszystkie efekty kierunkowe mają odpowiednie odniesienia do efektów obszarowych, z uzasadnioną przewagą odniesienia ich do nauk ścisłych.

Trzecią grupę efektów kształcenia tworzą efekty przyjęte dla kształcenia specjalnościowego. Efekty te określono dla trzech specjalności na studiach pierwszego stopnia.

Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku określiła Uchwała nr 612 Senatu SGH z dnia 28.03.2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* o profilu ogólnoakademickim prowadzonego na drugim stopniu studiów w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Kierunek studiów został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych i nauk ścisłych w dziedzinach nauk ekonomicznych i nauk matematycznych i w dyscyplinach ekonomia, nauki o zarządzaniu, matematyka i informatyka. Takie umiejscowienie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku należy uznać za w pełni zasadne. Dla modułu podstawowego kształcenia kierunkowego przyjęto 4 efekty w zakresie wiedzy, 11 w zakresie umiejętności i 4 w zakresie kompetencji społecznych. Dla wszystkich wskazano odniesienia do efektów obszarowych z nauk społecznych i obszaru nauk ścisłych. Opracowano także efekty kształcenia dla modułu kształcenia specjalnościowego w ujęciu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, odnosząc je odpowiednio do obszarów nauk społecznych i nauk ścisłych.

Na studiach pierwszego stopnia w grupie przedmiotów podstawowych 15 % zostało zaliczonych do obszaru nauk ścisłych, a 85 % do nauk społecznych. W grupie przedmiotów kierunkowych proporcja podziału wynosi odpowiednio 50% na 50%. Natomiast na studiach drugiego stopnia wszystkie przedmioty podstawowe mieszczą się w obszarze nauk społecznych, a dla przedmiotów kierunkowych proporcja ta kształtuje się następująco: 36 % zaliczono do obszaru

nauk ścisłych, a 64 % do obszaru nauk społecznych. Wskazane byłoby również przedstawienie proporcji punktów ECTS w odniesieniu do nauk społecznych oraz ścisłych.

W Uczelni plany studiów i programy kształcenia uchwalane są corocznie dla nowego rocznika studentów i obowiązują przez cykl kształcenia. Plan studiów i program kształcenia dla ocenianego kierunku studiów został przyjęty Uchwałą nr 619 Senatu SGH z dnia 28.03.2012 r. w sprawie planu studiów i programu kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie obowiązującego studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013. W następnym roku została podjęta Uchwała nr 73 Senatu SGH z dnia 27.03.2013 r. w sprawie planu i programu kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia w SGH obowiązującego studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2013/2014.

Obydwie powołane powyżej uchwały dotyczące planów studiów i programu kształcenia zawierają opisy kwalifikacji absolwenta oparte na wskazaniu zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych ogólnych dla wszystkich prowadzonych w Uczelni kierunków studiów oraz części kierunkowej odnoszącej się do każdego z kierunków. W Uchwałach tych określono także ramowe struktury programu kształcenia zawierające zestawienia modułów, przedmiotów z podaniem liczby godzin zajęć i punktów ECTS. Wszystkie te zestawienia uwzględniają podział na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz podział na studia stacjonarne, niestacjonarne popołudniowe i niestacjonarne sobotnio-niedzielne.

Sylabusy przedmiotów ocenianego kierunku studiów określają w szczególności cele przedmiotu oraz efekty kształcenia. Efekty szczegółowe są sformułowane w układzie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Efektów kształcenia ujętych w sylabusach nie odniesiono do efektów kierunkowych.

Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów prowadzonego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu akademickim zostały opracowane zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Dz. U. Nr. 253, poz. 1520). Zostały one ujęte w trzech kategoriach (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), prawidłowo odniesione do efektów obszarowych. Cele oraz efekty kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji na jakim prowadzone są studia oraz ich profilu pozwalają na realizację przyjętej koncepcji kształcenia nastawionej na przygotowanie absolwentów o założonym profilu kwalifikacji zawodowych.

Dla efektów kształcenia przyjętych dla ocenianego kierunku studiów została sporządzona matryca efektów kształcenia. Zestawia ona efekty kierunkowe w ujęciu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, odnosi je do efektów obszarowych oraz wskazuje, w ramach jakich modułów i przedmiotów wchodzących w ich skład realizowany jest dany efekt kierunkowy. Dla każdego przedmiotu określono przy tym formę (formy) zajęć w jakiej jest on realizowany wskazując odpowiednio realizację w ich ramach danego efektu kształcenia. Dodatkowo określono siłę związku każdego kierunkowego efektu kształcenia z danym przedmiotem. Matryca ta pozwala na powiązanie poszczególnych efektów z realizacją programu kształcenia. W matrycy nie uwzględniono jednak ani praktyk zawodowych, ani seminarium dyplomowego.

Szczegółowe efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów zostały określone w ich sylabusach. Liczba tych efektów jest zróżnicowana i wynosi od dwóch do dziesięciu w ramach każdej kategorii, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Dla niektórych przedmiotów nie przyjęto kompetencji społecznych. Może to być zrozumiałe w odniesieniu do przedmiotów specjalistycznych z zakresu nauk ścisłych, ale jest trudne do wytłumaczenia np. w odniesieniu do „Zarządzania”, czy „Ekonomii międzynarodowej”. Występują także określenia nieadekwatne – np. dla przedmiotu „Ekonometria finansowa II” kompetencje społeczne sformułowano w sposób następujący: „Ponadto student ma możliwość: 1. Udoskonalania umiejętności obsługi komputerowych pakietów ekonometrycznych, 2. Poszerzenia swojej wiedzy z zakresu teorii rynków finansowych, 3. Poszerzenia wiedzy z zakresu makroekonomii”. Dla przedmiotu „Regresja

logistyczna z wykorzystaniem narzędzi SAS”, jako kompetencje społeczne określono: „Nabywanie umiejętności posługiwania się pakietem SAS do analizy ...”. Sylabusy przedmiotów powinny być uzupełnione o odniesienia efektów szczegółowych do efektów kierunkowych. Powinny również zostać sporządzone sylabusy dla praktyk zawodowych i seminariów dyplomowych. Ze względu na opinie wyrażane przez studentów, powinien być dokonany przegląd sylabusów zamieszczonych w Internecie pod kątem ich aktualności w stosunku do tych przedstawianych przez niektórych wykładowców na zajęciach.

Analiza treści szczegółowych i kierunkowych efektów kształcenia wskazuje na możliwość osiągnięcia efektów kierunkowych przez realizację celów i efektów szczegółowych.

Studenci i inni interesariusze mają dostęp do opisu kierunkowych efektów kształcenia. Informacje te są zawarte w opisie programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Dostęp do opisu założonych przedmiotowych efektów kształcenia, które opisane są w sylabusach. Efekty kierunkowe oraz sylabusy publikowane są w wersji elektronicznej, w elektronicznym katalogu przedmiotów na stronie internetowej Uczelni oraz ogłaszane przez prowadzących na zajęciach. Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA zdarzają się różnice między sylabusem zamieszczonym w Internecie i ogłoszonym na pierwszych zajęciach. Wówczas obowiązujący jest ten ogłoszony przez prowadzącego na zajęciach.

2.2).

Efekty kształcenia podane w sylabusach przedmiotów zostały określone w sposób zbyt ogólny jako „efekty kształcenia”. Brak jest wskazania, że to jeden z rodzajów efektów kształcenia, tj. „szczegółowe (specyficzne) efekty kształcenia”. Ogranicza to przejrzystość struktury efektów kształcenia i może utrudniać zrozumienie stosowanych terminów. Samo sformułowanie efektów szczegółowych jest zrozumiałe i zostało dokonane z zastosowaniem terminologii używanej w dziedzinie nauk ekonomicznych i ścisłych oraz przystępnego języka. Ogólnie rzecz ujmując sposób sformułowania efektów kształcenia pozwala na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Zastrzeżenia budzą jedynie nieliczne przedmioty, dla których określono małą liczbę efektów bądź ich nie określono w ramach jednej z kategorii (dotyczy to głównie opisów przedmiotów w języku niemieckim (np. „Marketing (FORUM)”, „Mikroökonomiczność II (FORUM)”).

Zaledwie kilku spośród obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym studentów znało pojęcie efektów kształcenia. Ci, którzy wiedzieli, czym są efekty i czytali ich opis w sylabusie, uznali, iż są one zrozumiałe. W większości są one również ich zdaniem sprawdzalne. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym przyznali jednak, że nie przywiązują dużej wagi do efektów kształcenia, a jeśli je czytają to na początku semestru i po egzaminie nie sprawdzają czy zostały one osiągnięte.

2.3)

Dla przeprowadzenia oceny, czy system weryfikacji efektów kształcenia w ramach trzech składających się na nie kategorii, tj. wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędne byłoby wskazanie w sylabusach przedmiotów, jak taka weryfikacja jest przeprowadzana. Tymczasem sylabusy podają jedynie „Elementy oceny końcowej”. W tej pozycji jest podawana forma weryfikacji wiedzy z użyciem następujących określeń: egzamin testowy, egzamin tradycyjny, referat. Sporadycznie pojawia się egzamin ustny, jako forma weryfikacji efektów kształcenia. Dla niektórych przedmiotów jest stosowany tylko egzamin tradycyjny bądź egzamin testowy, dla innych podano po dwie bądź trzy formy ze wskazaniem udziału procentowego. Zdarzają się jednak przedmioty, dla których ten wiersz w sylabusie jest pusty (np. „Reasekuracja – aspekty aktuarialne”). Nie dokonano w sylabusach rozgraniczenia sposobów zaliczania zajęć w formie wykładów i ćwiczeń, jeżeli takie formy są stosowane dla danego przedmiotu, a w szczególności nie podano form weryfikacji realizacji efektów kształcenia dla ćwiczeń, czy innych form aktywnych. Z sylabusów nie wynika zatem jednoznacznie jak weryfikowane są poszczególne kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności i kompetencja w ramach ćwiczeń). Jedynie dla części

przedmiotów, jako element oceny końcowej pojawiają się referaty. Zdecydowanie dominują „egzamin tradycyjny” i egzamin testowy. Jak wynika z sylabusów, weryfikacja efektów kształcenia w zbyt dużej mierze nastawiona jest na sprawdzanie efektów kształcenia w zakresie wiedzy, a w mniejszym z zakresu umiejętności.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili przejrzystość systemu oceniania. Zasady oceniania są im ogłaszane na pierwszych zajęciach i co do zasady publikowane w sylabusach. Ewentualne zmiany są studentom komunikowane na początku semestru. Studenci pozytywnie oceniają dobór form weryfikacji efektów kształcenia do poszczególnych przedmiotów i rodzajów efektów kształcenia, których osiągnięcie ma być sprawdzone. Różnica w ocenie sposobów weryfikacji efektów kształcenia dokonana przez Zespół Oceniający na podstawie sylabusów oraz wynikająca z opinii studentów potwierdza wcześniej wyrażoną przez studentów opinię, że prowadzący na potrzeby przedmiotu opracowują i przekazują studentom nieco inne, bardziej szczegółowe opisy przedmiotów. Można zatem powtórzyć sugestię, aby sylabusy zamieszczone w Internecie zostały uaktualnione, ponieważ z opinii studentów można wnioskować, że stosowane metody weryfikacji efektów kształcenia w rzeczywistości są prawidłowe, uwzględniające różne formy weryfikacji, z uwzględnieniem zarówno weryfikacji wiedzy, umiejętności, jak i kompetencji społecznych.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne oraz karty okresowych osiągnięć studenta, prowadzona jest prawidłowo. Dyplomy i suplementy zawierają pewne uchybienia. W nowych dyplomach ukończenia studiów wypełnione zostały niewłaściwie pozycje „w obszarze” oraz „o profilu”, bowiem w roku akademickim 2012/2013 studenci kończyli studia na kierunku i specjalności (bez określania obszaru i profilu kształcenia). Wymienione pozycje powinny być wypełniane dopiero dla cyklu kończącego program studiów zgodny z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji. Ponadto w suplementach:

- W pkt. 2 ust. 2.3 – Nazwa i status uczelni wydającej dyplom oraz ust. 2.4 – Nazwa i status uczelni prowadzącej studia – wskazane byłoby zamieszczenie informacji, na podstawie jakiej ustawy funkcjonuje Uczelnia, a także uzupełnienie informacji o statusie Uczelni, iż jest to „publiczna uczelnia akademicka”, a nie jak jest to obecnie wpisywane „szkoła publiczna” (brak takiego określenia w ustawie),
- w pkt. 3 – Informacje o poziomie wykształcenia – w ust. 3.1 Poziom posiadane wykształcenia – uzupełnienie wpisu „studia pierwszego stopnia” oraz „studia drugiego stopnia” - zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym (art. 2 ust. pkt.5) oraz
- w ust. 3.3 Warunki przyjęcia na studia – w przypadku studiów drugiego stopnia wskazane byłoby uzupełnienie wpisu o „posiadanie dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia” (art. 2 ust. 1 pkt. 8 ustawy),
- w pkt. 4 - Informacje o treści studiów i osiągniętych wynikach - wskazane jest wpisanie tytułu i oceny z pracy dyplomowej oraz informacja w jakich latach było realizowane kształcenie na danym kierunku studiów.

Ponadto zwraca się również uwagę, iż w suplementach wpisywane są określenia niezgodne z ustawą, tj. np. w pkt. 4 ust. 4.3 „...Studia magisterskie w SGH prowadzone są w ramach kierunków studiów, kandydat na studia magisterskie dokonuje ...”. Zgodnie z ustawą obecnie realizowane są studia pierwszego i drugiego stopnia. Zatem należy dokonać odpowiednich korekt w treści tych zapisów.

W zakresie przechowywania efektów kształcenia, w Uczelni obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej i archiwalnej”, stanowiącej załącznik nr 1 do Zarządzenia Rektora nr 72 z dnia 28 grudnia 2009 r., określającej zasady postępowania mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych. Instrukcja ta określa zasady przechowywania i postępowania z aktami, w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych. Po upływie okresu przechowywania, tj. 5 lat, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami. W czasie wizytacji poinformowano, iż efekty kształcenia

są przechowywane przez prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich przez okres 2 lat. Wskazane jest określenie zasad archiwizowania dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz ustalenie okresu ich przechowywania.

Ogólne regulacje związane z zasadami dokonywania pomiaru i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach oraz wynikające z nich procedury określone zostały w Regulaminie studiów. Dokument ten został przyjęty Uchwałą nr 628 Senatu SGH z dnia 25.04.2012 r. w sprawie Regulaminu studiów w SGH. W Uczelni obowiązuje semestralny okres rozliczania efektów kształcenia osiągniętych w ramach poszczególnych przedmiotów. Zaliczeniu podlegają wszystkie formy zajęć ujęte w planie studiów. Regulamin nakłada na studentów obowiązek uczestniczenia we wszystkich zajęciach, poza wykładami. Zajęcia prowadzone w formach aktywnych (ćwiczenia, lektoraty, seminaria dyplomowe) są zaliczane przez prowadzących zajęcia na podstawie aktywności studenta na zajęciach, pozytywnych wyników bieżących kontroli realizacji efektów kształcenia oraz oceny prac przewidzianych w programie zajęć. Egzaminy przeprowadzane są z przedmiotów określonych w planie studiów. Ich forma jest określona w sylabusie przedmiotu. Zaliczenia praktyk zawodowych dokonuje dziekan na podstawie zasad określonych w odpowiednim zarządzeniu Rektora. Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie pozytywnych ocen ze wszystkich przedmiotów przewidzianych dla danego semestru w planie studiów i uzyskanie nie mniej niż 30 punktów ECTS.

Regulamin studiów zawiera także ogólne regulacje odnoszące się do procesu dyplomowania. Student przygotowuje pracę dyplomową pod kierunkiem upoważnionego do prowadzenia seminarium dyplomowego promotora. Studentowi przysługuje prawo wyboru promotora, o ile nie jest to ograniczone liczbą studentów, którymi może się opiekować jeden nauczyciel. Zaliczenie seminarium dyplomowego następuje po przyjęciu przez promotora ukończonej i pozytywnie ocenionej pracy. Oceny pracy oprócz promotora dokonuje recenzent wyznaczony przez dziekana.

Wymagania szczegółowe dotyczące prac dyplomowych zostały określone w zarządzeniu nr 7 z dnia 30.01.2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prac dyplomowych. Określają one przedmiot pracy dyplomowej, wymagania formalne, wymagania dotyczące promotorów i recenzentów (mogą być nimi tylko osoby posiadające stopień naukowy, których zakres zainteresowań naukowych odpowiada tematyce pracy) oraz organizację procesu dyplomowania.

Regulamin studiów stanowi, że warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, zarówno na studiach pierwszego, jak i drugiego stopnia, jest spełnienie przez studenta wymagań wynikających z planu i programu kształcenia oraz uzyskanie ostatecznej oceny pracy dyplomowej nie niższej niż 3,0. Egzamin dyplomowy jest na ocenianym kierunku studiów egzaminem ustnym. Odbywa się on przed komisją, w skład której wchodzi Dziekan Studium jako przewodniczący bądź osoba upoważniona przez dziekana będąca nauczycielem akademickim i posiadająca co najmniej stopień naukowy doktora, promotor i recenzent pracy dyplomowej. Treść pytań na egzaminie dyplomowym powinna być związana z kierunkowymi efektami kształcenia. Członkiem komisji na egzaminie dyplomowym na drugim stopniu studiów jest egzaminator z ekonomii, który ocenia odpowiedź studenta z tego przedmiotu w oparciu o wylosowane pytanie z puli kilkuset pytań egzaminacyjnych. Ostateczny wynik ze studiów jest ustalany jako suma 0,6 średniej z ocen uzyskanych w trakcie studiów, 0,3 oceny pracy dyplomowej oraz 0,1 oceny z egzaminu dyplomowego. Taki algorytm obliczania ostatecznej oceny ze studiów należy uznać za prawidłowy, gdyż w odpowiednim stopniu uwzględnia realizację efektów kształcenia ze wszystkich przedmiotów objętych programem kształcenia oraz związanych z przygotowaniem pracy dyplomowej.

Uczelnia wydaje dyplom ukończenia studiów pod warunkiem osiągnięcia wszystkich ujętych w programie studiów efektów kształcenia i określonej w nim liczby punktów ECTS. Student musi także zaliczyć praktykę zawodową, złożyć pracę dyplomową i zdać egzamin dyplomowy.

Przyjęte w Uczelni i odnoszące się w szczególności do ocenianego kierunku studiów rozwiązania umożliwiają zmierzenie i ocenę stopnia realizacji efektów kształcenia na poszczególnych etapach procesu kształcenia. Stosowane w tym zakresie procedury są prawidłowe, dobór sposobu i oceniania właściwy, chociaż nadmiernie dominują egzaminy „tradycyjne” i testowe. W szczególności proces dyplomowania podlega odpowiednim procedurom i pozwala w odpowiednim stopniu na weryfikację efektów kształcenia.

W Uczelni wprowadzono standaryzację wymagań dotyczących zaliczania poszczególnych przedmiotów, etapów kształcenia, praktyk zawodowych i całych studiów. Wymagania te są określone w aktach wewnętrznych wydanych przez Uczelnię. Studenci ocenianego kierunku mają zapewniony dostęp do tych dokumentów i możliwość zapoznania się ze stosowanymi procedurami i wymaganiami. Odnoszą się one w sposób jednolity do wszystkich studentów. Regulamin studiów SGH określa skalę ocen, która odpowiada tradycyjnie stosowanej w krajowym szkolnictwie wyższym (od 2,0 do 5,0). Studenci są także informowani o otrzymanych ocenach i mają prawo wglądu do swoich prac pisemnych. Z analizy prac okresowych wynika, że prowadzący na ogół zaznaczają swoje uwagi, co zapewnia, że studenci są informowani o swoich ocenach, a zarazem o popełnianych błędach,

W przypadku niezaliczenia przedmiotu przysługuje im prawo do jednego terminu zaliczenia poprawkowego. Termin poprawkowy jest ustalany przez prowadzącego przedmiot w konsultacji ze studentem w celu uniknięcia kolizji z innymi zajęciami studenta. Studenci mają także prawo do zdawania egzaminu kończącego przedmiot w dwóch terminach – podstawowym i poprawkowym. Szczegółowe regulacje w tym zakresie chronią prawa studentów do poddania weryfikacji swojej wiedzy i umiejętności. Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczenia z ćwiczeń, jeżeli takie są przewidziane w ramach danego przedmiotu. Egzaminy odbywają się w sesji egzaminacyjnej zgodnie z organizacją roku akademickiego. Możliwa jest organizacja egzaminów w terminach zerowych. Student kwestionujący prawidłowość formy zaliczenia bądź egzaminu lub bezstronność przy wystawianiu oceny ma prawo do zaliczenia bądź egzaminu komisyjnego. Student, który nie uzyskał zaliczenia bądź nie zdał egzaminu może na zasadach określonych w Regulaminie studiów ubiegać się o wpis warunkowy na kolejny semestr. Nie dotyczy to jedynie przypadku nie zdania egzaminu komisyjnego. Takie zasady zaliczenia przedmiotów i zdawania egzaminów zapewniają przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen.

Również zdaniem studentów wymagania na poszczególne oceny są wystandaryzowane.

W związku z realizowaną w Uczelni koncepcją kształcenia polegającą na podziale studentów na kierunki od drugiego roku studiów pierwszego stopnia nie wskazano odsiewu dla pierwszego roku studiów. Natomiast na studiach drugiego stopnia wynosił on w roku akademickim 2012/2013 - 3,3 % na studiach stacjonarnych i aż 26,6 % na studiach niestacjonarnych. Na wyższych latach studiów kształtował się on, na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia, na poziomie 3,8% i 5,7 %, a na studiach niestacjonarnych 6,4% i 3,4 %. Na studiach drugiego stopnia odsiew został dokonany tylko na drugim roku studiów stacjonarnych i wynosił 7,2 %. Jako podstawowe przyczyny odsiewu Uczelnia wskazuje: niezaliczenie semestru, niewniesienie w określonym terminie opłat za studia, niezłożenie pracy dyplomowej bądź egzaminu dyplomowego, niepodjęcie studiów wymaganym terminie oraz rezygnacja ze studiów.

Uczelnia prowadząca oceniany kierunek studiów zapewnia niezbędny dostęp do informacji na temat systemu oceny efektów kształcenia. Informacje te są dostępne dla studentów przede wszystkim za pośrednictwem elektronicznego katalogu przedmiotów. Zawiera on opis programu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a w szczególności podaje efekty kształcenia, punkty ECTS przypisane do poszczególnych przedmiotów oraz sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Informacje w tym zakresie są także podawane studentom przez nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Informacje o stosowanym systemie oceny są publikowane w Internecie i ogłaszane na pierwszych zajęciach. Ich dostępność należy ocenić pozytywnie.

Dla prowadzenia zajęć e-learningowych Szkoła Główna Handlowa stworzyła własną platformę. Platforma ta działa z zastosowaniem otwartego oprogramowania i może być

wykorzystywana przez rozproszonych użytkowników. Kształcenie na odległość prowadzone jest na ocenianym kierunku w kilku formach:

1. przekazywanie materiałów uzupełniających przedmioty podstawowe (ogólnouczelniane). Materiały te służą do uzupełniania e-learningiem zajęć na studiach niestacjonarnych, na których realizacja programu kształcenia dokonuje się w ramach mniejszego wymiaru godzin niż na studiach stacjonarnych. Materiały te mogą być także fakultatywnie wykorzystane do wsparcia zajęć na studiach stacjonarnych. Dla studentów ocenianego kierunku studiów dostępne są materiały z 17 wspólnych dla wszystkich kierunków przedmiotów podstawowych.
2. Przekazywanie materiałów uzupełniających zajęcia kierunkowe. W tym zakresie realizowany jest blended learning. Przedmioty realizowane w tej formie stanowią połączenie zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i zajęciami e-learningowymi. Celem zajęć e-learningowych jest nie tylko przekazanie materiałów, ale także aktywne włączenie studentów w proces kształcenia. Materiały e-learningowe mają charakter wspierający. W tej formie jest realizowany obecnie na ocenianym kierunku studiów jeden przedmiot obowiązkowy kierunkowy. Dostępnych jest 5 przedmiotów w formie blended e-learning.
3. Indywidualne wspomaganie zajęć przez wykładowców (Niezbędnik e-sgh). Z takiej możliwości przygotowania materiałów dydaktycznych korzysta około 300 nauczycieli akademickich. W ramach tej formy poszczególni wykładowcy mogą przygotowywać dla studentów dodatkowe wspomaganie zajęć (prowadzenie autorskich stron e-edukacyjnych).
4. Na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* 15 przedmiotów związanych z kierunkiem i tworzących specjalności realizowanych jest pod kontrolą wykładowców z wykorzystaniem Niezbędnika e-sgh.
5. Pełne wykłady e-learningowe. W tym przypadku cały proces dydaktyczny odbywa się na platformie e-learningowej, poza egzaminem końcowym, który przeprowadzany jest w siedzibie uczelni w formie tradycyjnej. Dla ocenianego kierunku studiów przygotowano takie kursy dla 3 przedmiotów kierunkowych.

Sposób i zakres wykorzystania kształcenia na odległość na ocenianym kierunku studiów zapewniają przeprowadzanie bieżącej weryfikacji efektów kształcenia, a zaliczenia i egzaminy końcowe przeprowadzane są w siedzibie Uczelni. Rozwiązania takie zapewniają zgodność zasad korzystania z e-learningu w ramach procesu dydaktycznego w warunkami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 25.09.2007 r. w sprawie warunków, jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (Dz. U. Nr 188, poz. 1347 z późn. zm.).

2.4)

W Szkole Głównej Handlowej podjęte zostały prace nad stworzeniem systemu pozwalającego monitorować losy absolwentów. Wstępna wersja systemu została poddana weryfikacji w oparciu o trzykrotnie przeprowadzone badania pilotażowe. W oparciu o zgromadzone w ten sposób doświadczenia w 2012 r. został powołany Zespół ds. Internetowego Monitorowania Losów Absolwentów. Zadaniem tego zespołu jest zintegrowanie systemu monitorowania losów absolwentów z uczelnianymi bazami danych oraz jego dalszy rozwój zmierzający do stworzenia interaktywnego systemu pozwalającego na pozyskiwanie informacji o dostosowaniu procesu kształcenia prowadzonego przez Uczelnię do potrzeb rynku pracy.

Uczelnia traktuje system monitorowania losów absolwentów jako element doskonalenia procesu kształcenia i jako cele jego działalności określiła pozyskiwanie od absolwentów informacji na temat jakości i efektów kształcenia oraz ich karier zawodowych. Zakłada się prowadzenie badań po uzyskaniu dyplomu, po 6 miesiącach od ukończenia studiów oraz po 3 i 5 latach. Dotychczas prowadzone prace nad systemem pozwoliły na przetestowanie narzędzi badawczych i zintegrowanie systemu badania losów absolwentów z bazami danych. Raporty przygotowywane na tym etapie prac nad systemem były przedkładane władzom uczelni i wykorzystywane głównie do doskonalenia metod prowadzenia zajęć. Wyniki badań były również udostępniane społeczności akademickiej w wydawnictwach Uczelni. Studenci zwracali bowiem uwagę na mało zajęć

kształtujących umiejętności. Uczelnia wstrzymuje się z wdrożeniem systemu badania losów absolwentów w związku z pracami nad systemem prowadzonym przez MNiSW. Uczelnia nie zamierza jednak rezygnować z prowadzenia dla własnych potrzeb badań nad losami absolwentów.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Ogólna ocena prac etapowych. Uczelnia przywiązuje należytą wagę do archiwizacji prac etapowych i są one dostępne do oceny dla wielu przedmiotów. Prace etapowe mają różną formę. Niestety część z nich jest sporządzana na kartkach wyrwanych z zeszytu, bez odpowiedniego (pełnego) opisu pracy, umożliwiającego jej identyfikację. Większość prac etapowych oparta jest na pytaniach opisowych bądź testowych i jest nastawiona na weryfikację wiedzy. Stosunkowo mała jest prac w formie esejów, projektów, rozwiązywania zadań itp., które pozwalają na weryfikowanie przede wszystkim umiejętności nabytych przez studenta.

Ogólna ocena prac dyplomowych. Tematyka zdecydowanej większości prac (ok. 90 %) odpowiada kierunkowi studiów. Wszystkie prace mają strukturę opartą na rozdziale (rozdziałach) o charakterze teoretycznym (studialnym) oraz rozdziałach empirycznych. Zwraca jednak uwagę stosunkowo obszerna w dużej części prac część empiryczna, pozwalająca na wykorzystanie zarówno wiedzy, jak i umiejętności rozwijanych w procesie kształcenia. Opinię opisową sporządza jedynie recenzent, a promotor wystawia tylko ocenę. Opinie recenzentów są zróżnicowane z punktu widzenia ich szczegółowości, przy czym wiele z nich zawiera oceny wartościujące.

Kierunek *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* był oceniany przez PKA w 2007 r. W zakresie kryterium 2 nie zostały sformułowane uwagi i zalecenia.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1)

Kierunkowe i szczegółowe efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów prowadzonego na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu akademickim zostały opracowane zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Analiza treści efektów kierunkowych i szczegółowych wskazuje na możliwość osiągnięcia efektów kierunkowych przez realizację celów i efektów szczegółowych. Efekty kształcenia są zgodne z przyjętą koncepcją kształcenia. Ocena taka jest jednak do pewnego stopnia utrudniona w wyniku braku przypisania w sylabusach przedmiotów efektów szczegółowych do kierunkowych oraz wąskiego sformułowania efektów szczegółowych dla niektórych przedmiotów.

Zdaniem studentów obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zdarzają się różnice między sylabusem zamieszczonym w Internecie i ogłoszonym na pierwszych zajęciach. Wówczas obowiązujący jest ten ogłoszony przez prowadzącego na zajęciach. W związku z powyższym powinien zostać dokonany przegląd sylabusów i dostosowanie ich do stanu rzeczywistego, ponieważ opinie studentów wskazują na możliwość pełnej weryfikacji efektów kształcenia w każdym elemencie (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne).

2.2)

Sposób sformułowania efektów kształcenia, poza nielicznymi wyjątkami, pozwala na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

2.3)

Stosowane są rozwiązania, procedury i metody, w szczególności w odniesieniu do procesu dyplomowania zapewniające możliwość zmierzenia i oceny stopnia realizacji efektów kształcenia na poszczególnych etapach procesu kształcenia. Dokonano standaryzacji wymagań oraz zapewniono przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen. Zapewniono niezbędny dostęp do informacji na temat systemu oceny efektów kształcenia.

2.4)

Podjęto prace nad stworzeniem systemu monitorowania losów absolwentów. Przeprowadzono badania pilotażowe, których wyniki były przedkładane władzom Uczelni. Badanie jest na wstępnym etapie, dlatego sformułuje się pierwsze mechanizmy jego wykorzystania do ewaluacji programu kształcenia.

Kryterium 3. Program studiów umożliwi osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* został odpowiednio powiązany z celami oraz kierunkowymi efektami kształcenia. Uczelnia określiła, jakie ogólne efekty z zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych realizowane są w ramach danego przedmiotu. Utrudniona jest natomiast bezpośrednia ocena osiągnięcia efektów szczegółowych przez realizację programu kształcenia. Efekty szczegółowe zostały co prawda sformułowane w ramach sylabusów przedmiotów, ale nie wskazano ich odniesienia do efektów kierunkowych.

Analiza merytorycznych treści kształcenia i efektów szczegółowych pozwala jednak na stwierdzenie, że realizacja programu kształcenia pozwala na osiągnięcie założonych celów kształcenia oraz uzyskanie założonych kwalifikacji absolwenta.

Uczelnia prowadzi kształcenie na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Na studiach niestacjonarnych stosowane są dodatkowe dwie formy: studia niestacjonarne popołudniowe i studia niestacjonarne sobotnio-niedzielne.

Plan studiów i program nauczania na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* na studiach pierwszego stopnia, według którego prowadzone są studia dla trzeciego roku studiów został wprowadzony Uchwałą nr 400 Senatu SGH z dnia 23.02.2011 r. Wymiar godzin na studiach stacjonarnych został ustalony w wysokości 2010 godzin, na studiach niestacjonarnych popołudniowych 1830 godzin, a na studiach sobotnio-niedzielnich 968 godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela i 210 godzin e-learningu. Liczba punktów ECTS dla wszystkich form studiów została ustalona na 180. Program ten obejmuje 690 godzin przedmiotów podstawowych obowiązkowych dla wszystkich studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 384 godzin kontaktowych i 102 e-learningu na studiach sobotnio-niedzielnich. Na przedmioty kierunkowe przewidzianych zostało 420 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych i 224+84 godzin e-learningu na sobotnio-niedzielnich. Przedmioty specjalizacyjne do wyboru realizowane są w wymiarze odpowiednio 330 oraz 240 godzin, język obcy 480 na studiach stacjonarnych, 240 niestacjonarnych popołudniowych oraz 96+24 e-learningu na sobotnio-niedzielnich. Na seminarium licencjackie przewidziano odpowiednio 30 i 24 godzin. W ramach poszczególnych grup przedmiotów zostały ujęte wszystkie treści podstawowe, kierunkowe i inne wymagania określone w standardach kształcenia.

Programy kształcenia i plany studiów dla ocenianego kierunku studiów wprowadzone Uchwałą nr 619 Senatu SGH z dnia 28.03.2012 r. w sprawie planu studiów i programu kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie obowiązującego studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2012/2013 oraz Uchwałą nr 73 Senatu SGH z dnia 27.03.2013 r. w sprawie planu i programu kształcenia dla studiów wyższych pierwszego i drugiego stopnia w SGH obowiązującego studentów rozpoczynających studia w roku akademickim 2013/2014 przewidują, że w ramach wszystkich form kształcenia studia pierwszego stopnia trwają 6 semestrów. Wymiar godzin zajęć organizowanych przez Uczelnię jest dla poszczególnych form różny. Na studiach stacjonarnych wymiar ten wynosi 2010, na studiach

niestacjonarnych popołudniowych 1830, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 968 godzin zajęć kontaktowych uzupełnionych o 210 zajęć w formie e-learningu.

Program kształcenia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* ma dla wszystkich form studiów identyczną strukturę modułową składającą się na studiach stacjonarnych z sześciu a na studiach niestacjonarnych z pięciu modułów, ze względu na nieprowadzenie zajęć z wychowania fizycznego.

Studenci wszystkich kierunków studiów w SGH realizują wspólny moduł przedmiotów podstawowych. Składają się na niego takie przedmioty, jak: makroekonomia, mikroekonomia, matematyka, statystyka, finanse, rachunkowość, podstawy prawa, zarządzanie, polityka gospodarcza i społeczna oraz wstęp do informatyki gospodarczej. Zakres tematyczny i wymiar godzin z tych przedmiotów pozwala na ukształtowanie podstaw wiedzy i umiejętności niezbędnych z punktu widzenia studiów dotyczących organizacji i funkcjonowania gospodarki i jej podmiotów. Dodatkowo w skład tego modułu wchodzi przedmioty przekazujące treści o charakterze społecznym z zakresu filozofii, socjologii, geografii ekonomicznej lub historii gospodarczej. Wymiar godzin zajęć z przedmiotów zaliczonych do tego modułu wynosi 690 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych, a na studiach sobotnio-niedzielnym 384 godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i 102 godziny e-learningu.

Drugi moduł tworzą przedmioty kierunkowe obowiązkowe dla studentów ocenianego kierunku. Obejmuje on w szczególności takie podstawowe przedmioty kierunkowe, jak: algebra, analiza matematyczna, demografia lub ekonomia matematyczna, deterministyczne modele badań operacyjnych, ekonometria, informatyka gospodarcza I, matematyka finansowa i ubezpieczeniowa, metody ekonometryczne, projektowanie badań oraz rachunek prawdopodobieństwa. Na studiach stacjonarnych i na niestacjonarnych popołudniowych liczba godzin zajęć z tego modułu wynosi łącznie 420, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 224 godziny realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i 84 godziny e-learningu. Tak szeroki zakres przedmiotów kierunkowych realizowanych w odpowiednio dużym wymiarze godzinowym zapewnia solidne podstawy wiedzy i umiejętności z zakresu ocenianego kierunku studiów.

Trzeci moduł tworzą przedmioty fakultatywne wybierane przez studentów z bazy ogólnouczelnianej. W ramach tego modułu student ma możliwość wyboru, po jednym przedmiocie z trzech par przedmiotów, w zależności od zaplanowanej przez siebie specjalności kształcenia. Ponadto student dokonuje wyboru 4 przedmiotów z listy 17 przedmiotów związanych z kierunkiem. Przedmioty te stanowią podstawę do specjalizacji w ramach następujących specjalności oferowanych na ocenianym kierunku studiów: „Ekonometria”, „Ekonomia matematyczna”, „Informatyka gospodarcza”, „Metody analizy decyzji”. Przedmioty te pozwalają na pogłębienie wiedzy i nabycie umiejętności związanych z wybranym obszarem zainteresowań studenta. Do modułu przedmiotów fakultatywnych z bazy ogólnouczelnianej zaliczono także praktyki zawodowe. Na moduł ten przewidziano łącznie 330 godzin na studiach stacjonarnych, w tym 150 godzin kształcenia specjalistycznego, 450 godzin na studiach niestacjonarnych popołudniowych, w tym 150 godzin kształcenia specjalistycznego, a na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym 240 godzin, w tym 80 kształcenia specjalistycznego.

Moduł języków obcych obejmuje zajęcia z dwóch języków w wymiarze 240 godzin każdy na studiach stacjonarnych, 240 godzin jednego języka na studiach niestacjonarnych popołudniowych oraz 96 + 24 e-learningu na studiach sobotnio-niedzielnym. Kształcenie z języka obcego zakłada opanowanie umiejętności posługiwania się na studiach stacjonarnych jednym językiem na poziomie B2/C1 i drugim na poziomie B2, na studiach niestacjonarnych w trybie popołudniowym jednym językiem na poziomie B2 oraz jednym językiem obcym na poziomie B1/B2 (w zależności od wyjściowego stopnia znajomości języka) na niestacjonarnych studiach sobotnio-niedzielnym.

Kolejny moduł przewidziany jest na seminarium licencjackie. Prowadzone jest ono w jednym semestrze w wymiarze 30 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 24 godzin na studiach sobotnio-niedzielnym. Przygotowując pracę dyplomową student powinien wykazać się wiedzą wynikającą z założonych efektów kształcenia

oraz umiejętności gromadzenia, analizy i opracowania informacji i danych zgodnie z tematem pracy. Prace mogą mieć charakter przeglądowy (studyjny) bądź praktyczny (analityczny, projektowy).

Na studiach pierwszego stopnia oceniany kierunek prowadzony jest także w angielskiej wersji językowej pod nazwą *Quantitative Methods in Economics and Information Systems*. Program kształcenia na tych studiach jest pod względem liczby godzin i struktury przedmiotów identyczny jak na studiach prowadzonych w języku polskim.

Program kształcenia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* uwzględnia odpowiedni dobór form zajęć dla realizacji założonych efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami. Zajęcia ze wszystkich przedmiotów podstawowych wymagających stosowania aktywnych metod nauczania prowadzone są w formie ćwiczeń, laboratoriów komputerowych, lektoratów z języka obcego oraz zajęć konwersatoryjnych. Proporcja wykładów do ćwiczeń z reguły wynosi 1:1, a z przedmiotów takich jak matematyka i statystyka 2/3 bądź nawet 3/4 odbywa się w formie ćwiczeń. Udział wykładów w programie kształcenia ocenianego kierunku studiów obowiązującym od roku akademickiego 2013/2013 wynosił 48 %, a od roku 2013/2014 wzrósł do 56 %.

Ogólne sylabusy przedmiotów nie określają stosowanych metod dydaktycznych, lecz odsyłają do „oferty indywidualnej”. W sylabusach przygotowanych indywidualnie przez pracownika prowadzącego dany przedmiot podane zostały metody dydaktyczne z reguły dostosowane do charakteru przedmiotu. Dla niektórych przedmiotów zakres wskazanych metod jest wąski – np. dla przedmiotu „Metody ekonometryczne” jako jedyną metodę podano „kejsy”, dla przedmiotu „Zarządzanie projektami informatycznymi” – „kejsy, inne” bądź niedostosowany do formy zajęć – np. przedmiot „Reasekuracja” prowadzony jest wyłącznie w formie wykładu, a jako metody dydaktyczne podano referaty, dyskusje.

Należy stwierdzić, że dla wszystkich prowadzonych na ocenianym kierunku form studiów pierwszego stopnia czas trwania kształcenia i dobór treści kształcenia pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w zakresie przedmiotów do wyboru. Pewien niedosyt budzi w odniesieniu do części przedmiotów zbyt wąskie wskazanie metod dydaktycznych.

Na studiach drugiego stopnia studia we wszystkich formach trwają 4 semestry. Łączny wymiar godzin zajęć dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych wynosi 990 a dla studiów sobotnio-niedzielnych 553 godziny z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i 66 realizowanych w ramach e-learningu. Programy kształcenia dla wszystkich form studiów mają identyczną strukturę modułową składającą się z pięciu modułów. Moduł kształcenia wspólny dla wszystkich kierunków obejmuje przedmioty podstawowe obowiązkowe dla wszystkich studentów. Realizowany jest on w wymiarze 60 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 42 godzin na studiach sobotnio-niedzielnych. Składają się na niego dwa przedmioty: „Historia myśli ekonomicznej” i „Prawo gospodarcze”. Analiza sylabusów dla tych przedmiotów wskazuje na pewne niedociągnięcia. Do przedmiotu „Prawo gospodarcze” podano 5 podręczników, przy czym wszystkie były wydane przed 2009 r. Na pierwszej pozycji znajduje się podręcznik z informacją, że jest on w druku. Jako literaturę uzupełniającą wskazano 10 książek, też wszystkie wydane przed 2009 r. Sylabus dla tego samego przedmiotu w języku angielskim zawiera natomiast jedną pozycję literatury podstawowej i dwie uzupełniające. Także wszystkie sprzed 2009 r.

Moduł podstawowego kształcenia kierunkowego obejmuje 12 przedmiotów obligatoryjnych dla studentów danego kierunku studiów. Są to w szczególności takie przedmioty jak: „Algebra i analiza matematyczna”, „Ekonometria szeregów czasowych”, „Ekonomia instytucjonalna”, „Ekonomia pracy”, „Ekonomia rozwoju”, „Informatyczne systemy zarządzania”, „Inżynieria oprogramowania”, „Metody analizy statystycznej II”, „Statystyka matematyczna I”, „Statystyka społeczna”, „Teoria gier”. Przedmioty te realizowane są w łącznym wymiarze 450 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 273 godzin na studiach sobotnio-niedzielnych plus 42 godziny e-learningu. Wymiar godzin zajęć z poszczególnych przedmiotów jest

odpowiednio duży (30 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych i 21 na sobotnio-niedzielnym), co pozwala na realizację przyjętych dla nich efektów kształcenia.

Moduł przedmiotów fakultatywnych z bazy ogólnouczelnianej, w tym moduł kształcenia specjalnościowego związany z danym kierunkiem studiów obejmuje przedmioty do wyboru w łącznym wymiarze po 300 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 140 godzin na studiach sobotnio-niedzielnym. Studenci ocenianego kierunku studiów mają w ramach tego modułu do wyboru po jednym przedmiocie z trzech par przedmiotów, w zależności od planowanej przez siebie specjalności kształcenia. Na kierunku na studiach II stopnia jest oferowanych 8 specjalności: „Analizy statystyczne i data mining”, „Badania marketingowe i analiza rynku”, „Ekonometria”, „Ekonomia matematyczna”, „Informatyka gospodarcza”, „Procedury analizy decyzji”, „Statystyka stosowana” oraz „Systemy informatyczne w zarządzaniu”. W ramach każdej specjalności ujęte są 4 przedmioty, o wymiarze godzin 30 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych co pozwala na osiągnięcie efektów kształcenia związanych z wybieraną przez studentów specjalizacją. Na studiach sobotnio-niedzielnym liczba godzin dla poszczególnych przedmiotów wynosi 14, co jest rekompensowane wymaganiem odpowiednio większego nakładu pracy własnej. Należy wskazać, że w sylabusie przedmiotu „Zaawansowane metody analiz statystycznych” jako literaturę obowiązkową podano 20 podręczników i 5 pozycji literatury uzupełniającej. Najnowsze pozycje kończą się na roku 2009 z informacją dla dwóch, że są w druku w OW SGH.

Moduł języków obcych obejmuje naukę jednego języka obcego w wymiarze 120 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 96 godzin na studiach sobotnio-niedzielnym plus 24 godziny e-learningu. Zgodnie z przyjętymi założeniami student studiów drugiego stopnia powinien osiągnąć poziom biegłości języka obcego B2 bądź B2/C1 w zależności od wyjściowego poziomu znajomości danego języka.

Seminarium magisterskie prowadzone jest w wymiarze po 60 godzin na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych oraz 42 godziny na studiach sobotnio-niedzielnym. Seminarium magisterskie odbywają się przez dwa semestry. Praca magisterska powinna wykazać zdolność dyplomanta do posługiwania się nabytą w trakcie studiów wiedzą i umiejętnościami nawiązującymi do przyjętych dla ocenianego kierunku studiów efektów kształcenia. Praca magisterska powinna mieć charakter badawczy, projektowy bądź analityczny. Może też mieć charakter teoretyczny (studialny o charakterze eseju). Wymaga się od studenta, aby praca magisterska opierała się na zaawansowanej wiedzy odnoszącej się zarówno to teorii, jak i praktyki, uwzględniała krytyczne podejście do teorii formułowanych w danym zakresie tematycznym oraz wykazywała zaawansowane umiejętności niezbędne dla rozwiązywania problemów związanych z daną dziedziną wiedzy i praktyką. Takie wymagania stawiane pracom magisterskim pozwalają na osiąganie efektów kształcenia przewidzianych dla studiów drugiego stopnia.

Realizowany na studiach drugiego stopnia program kształcenia przewiduje odpowiedni dobór form zajęć do realizacji efektów kształcenia związanych z poszczególnymi przedmiotami. Ogólne sylabusy przedmiotów nie określają stosowanych metod dydaktycznych. Podane są one natomiast w sylabusach przygotowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich. Formy i metody prowadzenia zajęć zostały dostosowane do charakteru zajęć z poszczególnych przedmiotów i pozwalają na realizację przewidzianych dla nich efektów kształcenia.

Podsumowując można stwierdzić, że program kształcenia na ocenianym kierunku zapewnia studentom gruntowne podstawy ogólnoeconomiczne, przy jednoczesnym, szerokim wykorzystaniu metod ilościowych. Na wysoką ocenę zasługuje również szerokie spektrum przedmiotów, zarówno ogólnoeconomicznych (moduł podstawowy), ilościowych, jak również o charakterze ogólnym (takich jak „Historia gospodarcza”, „Geografia economiczna”, „Socjologia”, „Filozofia”). Dzięki temu uzyskana wiedza umożliwi absolwentom wieloaspektowy opis procesów gospodarczych, demograficznych i społecznych, co w powiązaniu z przedmiotami z zakresu wykorzystania technik informatycznych i oprogramowania daje absolwentowi bardzo dobrą pozycję na rynku pracy.

Realizacja założonego programu kształcenia wykracza poza ramy tradycyjnej informatyki i ekonometrii, dając absolwentowi wiedzę z takich dyscyplin jak demografia, statystyka, teoria gier, systemy informatyczne, teoria społecznego wyboru, metody analizy decyzji, itp., a jednocześnie umożliwia zdobycie wiedzy humanistycznej i rozwój osobowy studentów. Potwierdzeniem dobrej koncepcji programowej oraz realizacji procesu kształcenia o wysokiej jakości jest zatrudnialność absolwentów. Według informacji Władz Uczelni, absolwenci SGH są poszukiwanymi specjalistami w swoich dziedzinach, a zatrudnialność absolwentów sięga 100%.

Na podstawie dokonanej analizy można stwierdzić, że program kształcenia realizowany na ocenianym kierunku studiów drugiego stopnia w odniesieniu do wszystkich ich form przewiduje odpowiedni czas trwania kształcenia i dobór treści kształcenia. Pozwalają one w tym zestawieniu na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie przedmiotów do wyboru.

Zdaniem studentów czas trwania kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów został zaplanowany w sposób adekwatny do ich potrzeb. Ich zdaniem prawidłowy jest również dobór treści kształcenia oraz form zajęć i metod dydaktycznych. Studenci nie zgłosili też żadnych zastrzeżeń do przedmiotów prowadzonych za pomocą e-learningu.

Program kształcenia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* określa liczbę punktów ECTS przypisanych do całych studiów oraz poszczególnych modułów i przedmiotów. Dla wszystkich form studiów pierwszego stopnia przyjęto jednakową liczbę punktów ECTS wynoszącą 180. W trakcie każdego semestru program kształcenia przewiduje uzyskanie 30 punktów ECTS, co przekłada się na 60 punktów dla roku akademickiego. Za przygotowanie pracy dyplomowej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego na studiach pierwszego stopnia studenci otrzymują 10 punktów ECTS. System ECTS, a w szczególności przydział punktów do poszczególnych przedmiotów oparty jest na założeniu, że jeden punkt odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta łącznego średniego nakładu pracy w wysokości 25-30 godzin. Punkty ECTS zostały przypisane do wszystkich przedmiotów ujętych w planie studiów. Warunkiem uzyskania przez studenta punktów za dany przedmiot jest otrzymanie pozytywnej oceny końcowej w oparciu o wymagania i zasady określone w sylabusie przedmiotu.

Program kształcenia na ocenianym kierunku studiów na studiach drugiego stopnia przewiduje, że dla ich ukończenia student musi uzyskać 120 punktów ECTS. Rozkład punktów pomiędzy semestry jest symetryczny i do każdego z nich przypisane jest 30 punktów ECTS, co przekłada się na 60 punktów ECTS w roku akademickim. Za przygotowanie pracy magisterskiej i przygotowanie do egzaminu dyplomowego na studiach drugiego stopnia studenci otrzymują 20 punktów ECTS.

Studenci ocenianego kierunku studiów mają możliwość dokonywania wyboru przedmiotów. Na studiach pierwszego stopnia do grupy przedmiotów wybieranych należą przedmioty w ramach modułu wspólnego przedmiotów podstawowych (12 ECTS), modułu przedmiotów fakultatywnych z bazy ogólnouczelnianej (32 ECTS), różnych form wychowania fizycznego bądź innych zajęć na studiach niestacjonarnych (2 ECTS) oraz seminarium dyplomowego (10 ECTS). Łącznie przedmioty te obejmują 56 punktów ECTS, tj. 31,1 % wszystkich punktów przypisanych do ocenianego kierunku studiów.

Na studiach drugiego stopnia studenci mają możliwość dokonywania wyboru modułów i przedmiotów w ramach modułu przedmiotów fakultatywnych z bazy ogólnouczelnianej (31 punktów ECTS, w tym z listy przedmiotów związanych ze studiowanym kierunkiem 15 punktów ECTS), lektoratu z języka obcego (10,5 punkta) oraz seminarium dyplomowego (20 punktów). Łącznie zatem na przedmioty wybierane przez studenta ocenianego kierunku przypada 61,5 punktów ECTS, tj. 51,25 % ogólnej ich liczby ujętej w programie kształcenia.

Punktacja ECTS jest zgodna z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, tj. Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10.2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) oraz Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć realizowanych przez studenta (Dz. U. Nr. 201,

poz. 1187). Jednak sylabusy wymagają uzupełnienia o informację o strukturze nakładu pracy i czasie niezbędnym na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

Zdaniem studentów nakład pracy potrzebny do opanowania poszczególnych przedmiotów mierzony w systemie ECTS został oszacowany poprawnie.

Koncepcja kształcenia przyjęta w Szkole Głównej Handlowej przewiduje, że wszyscy studenci, niezależnie od wyników osiągniętych w nauce, mają stworzone duże możliwości konstruowania własnej ścieżki studiów. Wynika to z szerokiego zakresu swobody wyboru przedmiotów w ramach obszernej oferty corocznie przedkładanej przez Uczelnię. Studenci mają również możliwość w odniesieniu do przedmiotów podstawowych i kierunkowych wyboru wykładowcy w ramach poszczególnych przedmiotów. W zakresie przedmiotów specjalizacyjnych studenci mogą dokonywać wyboru przedmiotów z puli przedmiotów związanych z kierunkiem studiów, jak również wykładowcy. Rozwiązania tego typu odnoszą się zarówno do studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. System ECTS wykorzystywany jest dla określenia realizacji wymagań związanych z osiągnięciem efektów kształcenia dla danego kierunku studiów. Punkty zdobyte przez studentów za przedmioty z innych kierunków studiów wliczane są do puli punktów za przedmioty do wyboru.

System ECTS ma również zastosowanie w ramach wymiany międzyuczelnianej i międzynarodowej. Punkty ECTS uzyskane na innych uczelniach krajowych i zagranicznych można transferować do SGH. Decyzje o uznaniu takich transferów podejmuje dziekan. Realizowana w Uczelni koncepcja kształcenia przewidująca możliwość wyboru zajęć przez studentów prowadzi do tego, że rzeczywista struktura programu kształcenia, a tym samym i sekwencja przedmiotów, jest określana w dużym stopniu przez indywidualne wybory studentów. Należy jednak wyraźnie wskazać, że jednocześnie obowiązuje pewien sztywny schemat planu studiów wynikający z jego modułowej struktury i konieczności realizacji przedmiotów podstawowych.

Plan studiów na studiach pierwszego stopnia w pierwszych trzech semestrach obejmuje przedmioty podstawowe, język obcy, obowiązkowe przedmioty przekazujące treści humanistyczne. Sekwencja przedmiotów w ramach trzech pierwszych semestrów jest prawidłowa. Realizacja efektów kształcenia przypisanych do tych przedmiotów stwarza odpowiednie podstawy do wprowadzania od czwartego semestru studiów przedmiotów kierunkowych, w tym specjalnościowych. Seminarium dyplomowe realizowane jest w szóstym semestrze. Identyczna sekwencja jest stosowana w odniesieniu do wszystkich form studiów. Takie rozwiązania odnoszące się do określenia sekwencji modułów i przedmiotów należy uznać za prawidłowe. Zapewniają one z jednej strony niezbędny wpływ Uczelni na kolejność realizacji efektów kształcenia, a z drugiej pozwalają na duży stopień indywidualizacji studiów.

Plan studiów na studiach drugiego stopnia przewiduje realizację w pierwszym semestrze przedmiotów podstawowych i języka obcego. Ten ostatni jest kontynuowany w semestrze drugim. Natomiast w kolejnych trzech semestrach realizowane są przedmioty kierunkowe i przedmioty do wyboru. Taką sekwencję modułów i przedmiotów należy ocenić jako prawidłową. Zakłada ona ukształtowanie podstawowej wiedzy i umiejętności w ramach pierwszego semestru studiów i pozwala na określoną swobodę kształtowania dalszej ścieżki kształcenia na zasadach kierowanego wyboru. Także następstwo ujętych w planie przedmiotów jest właściwe z punktu widzenia powiązań występujących pomiędzy nimi i zapewnienia niezbędnego przygotowania do realizacji kolejnych. Seminarium magisterskie realizowane jest w ostatnich dwóch semestrach.

Na tej podstawie można stwierdzić, że sekwencja przedmiotów i modułów na obydwu stopniach studiów jest prawidłowa i sprzyja realizacji założonych celów i efektów kształcenia.

Zdaniem studentów sekwencja przedmiotów i modułów została opracowana prawidłowo i pozwala na przechodzenie od treści podstawowych, ogólnych, które każdy absolwent SGH powinien opanować, do bardziej specjalistycznych, szczegółowych. Jedyne, co ich zdaniem można by poprawić, to informowanie o zalecanej sekwencji przedmiotów fakultatywnych – bardziej precyzyjna informacja na temat treści kształcenia pozwoliłaby im uniknąć przypadkowych

wyborów lub zaliczania przedmiotów w niewłaściwej z metodologicznego punktu widzenia kolejności. Postulat ten zgłosili głównie studenci studiów niestacjonarnych.

Studenci studiów pierwszego stopnia kierunku metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne zobowiązani są do odbycia praktyki zawodowej, która jest włączona do planu studiów. Praktyki zawodowe prowadzone są zgodnie z zasadami określonymi w Regulaminie studenckich praktyk zawodowych wprowadzonym zarządzeniem Rektora nr 63 z dnia 1 października 2009 r.. Regulamin określa w szczególności cele praktyk, do jakich zalicza: poszerzenie wiedzy zdobytej na studiach i rozwijanie umiejętności jej wykorzystania, poznanie struktur i mechanizmów funkcjonowania przedsiębiorstw i instytucji, kształtowanie umiejętności niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej, przygotowanie studenta do samodzielności i odpowiedzialności za powierzone mu zadania. Praktyka zawodowa może odbyć się w kraju bądź za granicą i jest realizowana na podstawie umowy zawieranej między Uczelnią, studentem i przedsiębiorstwem bądź instytucją przyjmującą studenta na praktykę.

Regulamin studenckich praktyk zawodowych przewiduje, że praktyka powinna odpowiadać profilowi kształcenia SGH (§ 5). Nie wiąże zatem praktyki bezpośrednio z kierunkiem studiów i efektami kształcenia dla niego przewidzianymi, co wynika z faktu, że Regulamin został wprowadzony w 2009 r. Uczelnia nie wprowadziła ramowego programu praktyki dla danego kierunku studiów. Przewiduje się jedynie, że student powinien zapoznać się z funkcjonowaniem przedsiębiorstwa bądź instytucji, doskonalić umiejętność rozpoznawania, diagnozowania i rozwiązywania problemów zawodowych, a także rozwijać cechy osobowe związane z pracą, takie jak odpowiedzialność i etyczne zachowanie. Student uzyskuje za praktykę zawodową 3 punkty ECTS. Praktyka powinna trwać nie krócej niż 3 tygodnie. Warunkiem zaliczenia praktyki jest złożenie przez studenta raportu z przebiegu praktyki przygotowanego według wzoru określonego w Regulaminie praktyk. Raport ten jest potwierdzany przez zakładowego opiekuna praktyki. Praktykę zawodową zalicza dziekan na podstawie raportu przedłożonego przez studenta. Dokument ten wypełniany jest na formularzu i z reguły zawiera tylko kilka zdań ogólnego opisu zadań powierzonych praktykantowi. Z informacji przedstawionych przez studentów wynika, iż za zaliczenie praktyki wpisywana jest automatycznie ocena bardzo dobry, co potwierdza się również w teczkach studentów.

Regulamin dopuszcza traktowanie na równi z praktyką, pod warunkiem zgodności z profilem kształcenia, pracy zawodowej, stażu praktyki zrealizowanej przez studenta na mocy dwustronnej umowy z zakładem pracy. Decyzję o uznaniu tych form aktywności zawodowej jako praktyki zawodowej studenta podejmuje dziekan. Na ocenianym kierunku studiów tego typu przypadków jest około 35-40 %. Student ma również możliwość odbycia praktyki za granicą, w tym na podstawie oferty praktyk w ramach programu Erasmus.

Sprawy organizacyjne związane z praktykami zawodowymi leżą w gestii Działu Organizacji i Rozliczania Dydaktyki. W zakresie realizacji praktyk zawodowych na ocenianym kierunku istnieje kilka obszarów zagadnień, które powinny być stale monitorowane, tj.:

- dostosowanie ramowego programu praktyk dla kierunku studiów, do przebiegu praktyk i ich założonych celów;
- uzupełnienie sylabusu dla praktyk zawodowych, tak by można w pełni monitorować cele i efekty osiągnięte na praktykach;
- skoordynowanie czasu odbywania praktyk, tak by studenci nie odbywali praktyk zbyt wcześniej, ale po odbyciu zajęć koniecznych do wykorzystania i poszerzenia wiedzy i umiejętności zdobywanych podczas praktyk.
- sposób sporządzania raportów z praktyk. Obecnie wiele raportów jest bardzo krótkich, co utrudnia ocenę realizacji przyjętych dla nich celów, a zaliczenia praktyk dokonuje dziekan. Merytoryczna kontrola realizacji praktyk jest zatem trudna.

Uczelnia przygotowuje się obecnie do stworzenia banku tematów prac dyplomowych gdyż niektóre z nich pochodzą z rynku pracy – firmy zamawiają niejako konkretne opracowania. Taka baza ma być również źródłem informacji wykorzystywanych przy organizacji praktyk studenckich. Tematy będą pochodziły głównie od pracodawców, co powinno pozwolić na przygotowywanie prac

o charakterze praktycznym. Z drugiej strony oferty tematów mają być przygotowywane także przez promotorów.

Na podstawie powyższej analizy należy stwierdzić, że Uczelnia zapewniła w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów niezbędną spójność programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Pewne trudności powoduje jednak brak określenia efektów kształcenia dla praktyk oraz dość formalny sposób ich zaliczania. Studenci są jednak z takiego rozwiązania zadowoleni, gdyż mają w tym zakresie dużą swobodę. Ich zdaniem, jeżeli ktoś przywiązuje dużą wagę do tej części kształcenia, to może znaleźć odpowiednią instytucję i rzetelnie odbyć praktykę.

Organizacja studiów w Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów określona została w Regulaminie studiów. Ustala on okres studiów pierwszego stopnia na sześć semestrów i studiów drugiego stopnia na cztery semestry. Wprowadza podział roku akademickiego na dwa semestry określając jednocześnie dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych popołudniowych wymiar 15 tygodni zajęć dydaktycznych. Natomiast na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym. Regulamin studiów wprowadza obowiązek zorganizowania nie mniej niż 7 zjazdów. Po każdym semestrze przewiduje sesję egzaminacyjną. Szczegółową organizację roku akademickiego ustala Senat.

Zajęcia dydaktyczne ujęte w planie studiów organizowane są zgodnie z harmonogramem przygotowywanym przez Dział Organizacji i Rozliczania Dydaktyki. Odbywają się one w przypadku zajęć 30-godzinnych co tydzień, a 15-godzinnych co dwa tygodnie, w pierwszej albo drugiej części semestru. Większość zajęć odbywa się w blokach 2-godzinnych. Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się w trakcie tygodnia z różnym rozkładem czasowym, a na studiach niestacjonarnych popołudniowych w dni robocze tygodnia w godzinach wieczornych. Zajęcia na studiach niestacjonarnych sobotnio-niedzielnym zajęcia organizowane są w ramach zjazdów odbywających się co dwa tygodnie. W soboty zajęcia trwają zazwyczaj od godziny 8.00 do godzin wieczornych, a w niedziele od godziny 8.00 do godzin popołudniowych. Większość zajęć odbywa się w blokach 2- bądź 4-godzinnych. Przerwy pomiędzy poszczególnymi blokami wynoszą z reguły 10 minut.

Przyjęta w Uczelni koncepcja daleko posuniętej indywidualizacji procesu kształcenia sprawia, że jedynie lektoraty realizowane są w stałych grupach dziekańskich. Natomiast na pozostałe zajęcia studenci uczęszczają w grupach, których skład jest zmienny na każdym przedmiocie i w ramach poszczególnych semestrów. Liczebność grup ćwiczeniowych i lektoratowych nie przekracza zazwyczaj 25-30 osób. Natomiast liczebność grup odbywających zajęcia w laboratoriach komputerowych jest dostosowana do liczby stanowisk i wynosi od 15 do 30. Wskazana liczebność grup jest właściwa i pozwala na stosowanie aktywnych metod dydaktycznych.

Przedstawiona powyżej organizacja zajęć, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, jest prawidłowa i umożliwia realizację zakładanych celów i efektów kształcenia.

Organizacja procesu kształcenia została również pozytywnie oceniona przez studentów kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*. Studenci podkreślali jako zaletę dużą swobodę w kształtowaniu swojej ścieżki kształcenia. Niemniej jednak przyznali, iż wymaga to od nich przemyślenia kierunku swojego rozwoju intelektualnego już na początku studiów i dużej dojrzałości w projektowaniu planu studiów w zakresie przedmiotów do wyboru. W związku z tym ich zdaniem przydatna byłaby bardziej precyzyjna informacja na temat poszczególnych przedmiotów i zalecanej ich sekwencji, by ułatwić wybór. Ponadto zdaniem studentów Uczelnia powinna być bardziej elastyczna w kwestii zmiany deklaracji przedmiotów.

Zdaniem studentów wymóg zrealizowania grupy przedmiotów obligatoryjnych, wspólnych dla wszystkich studentów Uczelni jest zasadny, ponieważ uważają, że są to absolutne podstawy wykształcenia ekonomicznego, które każdy z nich powinien posiadać. Aprobują również swobodę wyboru pomiędzy specjalnością kierunkową, międzykierunkową i możliwością ukończenia studiów na ocenianym kierunku bez specjalności, wg tzw. ścieżki podstawowej. Pozytywnie należy również

ocenić możliwość wyboru prowadzącego zajęcia nauczyciela akademickiego, co ma miejsce w przypadku, gdy jeden przedmiot, na który zapisanych jest wielu studentów prowadzi kilku nauczycieli, wg jednego sylabusu. Dotyczy to najczęściej przedmiotów obowiązkowych oraz najbardziej popularnych przedmiotów do wyboru.

W Uczelni prowadzącej oceniany kierunek studiów stworzono studentom wyróżniającym się w czasie studiów wybitnymi osiągnięciami, możliwość studiowania według indywidualnego planu i programu kształcenia. Realizacja studiów w takim trybie jest możliwa od pierwszego semestru studiów pierwszego i drugiego stopnia, także dla legitymujących się wybitnymi osiągnięciami w chwili przyjmowania na studia. Decyzję w tej sprawie podejmuje Rektor. Rektor przyznając studentowi prawo do indywidualnego toku studiów wyznacza opiekuna naukowego z grona nauczycieli akademickich. Szczegółowe zasady odbywania studiów w tym trybie zostały określone w odnośnym zarządzeniu Rektora. Obecnie na ocenianym kierunku studiów nie ma studentów studiujących w tym trybie.

Uczelnia wprowadziła w ramach indywidualizacji procesu kształcenia określone formy wsparcia dla studentów niepełnosprawnych. Mają oni możliwość korzystania z takich udogodnień, jak: instalowanie oprogramowania ułatwiającego obsługę osób słabo widzących, zmianę warunków uczestnictwa w zajęciach, indywidualne warunki korzystania z biblioteki, zezwolenie na wjazd samochodem i parkowanie na terenie SGH, zgodę na nagrywanie zajęć lub udział w zajęciach asystenta lub tłumacza języka migowego, pomoc w zdobywaniu materiałów dydaktycznych, przekazywanie informacji za pomocą specjalnego serwisu elektronicznego, itp. Opiekę na studentami niepełnosprawnymi sprawuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób Niepełnosprawnych, który podczas wizytacji zapewniał, że dla wszystkich takich studentów rodzaj oferowanego wsparcia uzgadniany jest indywidualnie, w zależności od potrzeb.

Przedstawione powyżej regulacje i rozwiązania organizacyjne wskazują, że Uczelnia stwarza odpowiednie możliwości indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów wybitnie uzdolnionych oraz udziela wsparcia studentom niepełnosprawnym.

3.2)

W sylabusach przedmiotów określone zostały treści programowe dla każdego z przedmiotów ujętych w planie studiów (brak ich jedynie dla praktyk zawodowych i seminarium dyplomowego). Są one sformułowane w sposób odpowiednio szczegółowy. Dla większości przedmiotów jest to kilkanaście tematów zajęć. Treści te są spójne ze szczegółowymi efektami kształcenia. Sylabusy określają również formy zajęć stosowane w ramach przedmiotu (wykład, ćwiczenia). W sylabusach ogólnych nie określono stosowanych w ramach poszczególnych przedmiotów metod dydaktycznych odsyłając w tym zakresie do „oferty indywidualnej” każdego prowadzącego zajęcia z danego przedmiotu. Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku studiów, treści programowe oraz formy zajęć tworzą spójną całość.

Kierunek studiów *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* był oceniany przez PKA w 2007 r. W zakresie kryterium 3 została sformułowana uwaga odnosząca się do organizacji zajęć na studiach niestacjonarnych. Studenci krytycznie odnosili się do systemu wyboru przedmiotów w związku z tym, że wybierając zajęcia nie wiedzą w jakich godzinach będą się one odbywały. Rozmowy przeprowadzone ze studentami w trakcie obecnej wizytacji nie wskazują na występowanie problemów w tym zakresie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1)

Program kształcenia realizowany na ocenianym kierunku studiów pierwszego i drugiego stopnia w odniesieniu do wszystkich ich form przewiduje odpowiedni czas trwania kształcenia i dobór treści kształcenia. Pozwalają one na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Program kształcenia na ocenianym kierunku zapewnia studentom gruntowne podstawy ogólnoeconomiczne,

przy jednoczesnym, szerokim wykorzystaniu metod ilościowych. Potwierdzeniem dobrej koncepcji programowej oraz realizacji procesu kształcenia o wysokiej jakości jest zatrudnialność absolwentów. System ECTS jest zgodny z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania, jednak uzupełnienia wymagają opisy przedmiotów w tym zakresie. Sekwencja przedmiotów i modułów na obydwu stopniach studiów jest prawidłowa. Realizowany program praktyk, w niezbędnym zakresie, umożliwia osiągnięcie ich celów, które określone są w Regulaminie praktyk studenckich. Organizacja zajęć umożliwia realizację zakładanych celów i efektów kształcenia. Stworzono możliwości indywidualizacji procesu kształcenia dla studentów wybitnie uzdolnionych oraz udziela wsparcia studentom niepełnosprawnym.

3.2)

Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku studiów, treści programowe oraz formy zajęć tworzą spójną całość.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

4.1)

Zajęcia dydaktyczne na studiach I i II stopnia prowadzi 401 pracowników, w tym: 93 stanowiących minimum kadrowe. Wśród profesorów i doktorów habilitowanych większość to reprezentanci nauk ekonomicznych oraz nauk prawnych, socjologii, a także filozofii. Wśród doktorów większość stanowią posiadający stopnie naukowe w dziedzinie nauk ekonomicznych. Ponadto, reprezentują oni dyscypliny: matematykę, prawo oraz filozofię.

Osoby prowadzące zajęcia ze stopniem magistra to głównie doktoranci reprezentujący nauki ekonomiczne. Odsetek wyżej wymienionych pracowników naukowo-dydaktycznych, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy wynosi 97%. Struktura ich kwalifikacji umożliwia osiągnięcie założonych, przypisanych do obszaru nauk społecznych celów i efektów kształcenia na ocenianym kierunku. Wśród prowadzących zajęcia dominują bowiem pracownicy posiadający tytuły i stopnie naukowe w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Obsada zajęć dydaktycznych jest prawidłowa. Poszczególne przedmioty prowadzą specjaliści, których wiedzę popartą dyplomami i dorobkiem publikacyjnym, często w grupie pozostałych nauczycieli, wspiera doświadczenie praktyczne. Liczba przedmiotów prowadzonych przez poszczególnych nauczycieli i ich obciążeń nie budzi zastrzeżeń.

4.2)

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. z 2014 r. poz. 131), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *metody ilościowe ekonomii i systemy informacyjne w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie*, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.). W Szkole Głównej Handlowej w Warszawie wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. do 30 czerwca 2013 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są

zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w § 13 ust. 1 i 2 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wymagania określone w § 15 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej są spełnione, bowiem do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów Uczelnia wskazała 93 osób, z tego 33 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 60 osób ze stopniem naukowym doktora.

W teczках osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

W wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzą osobiście na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Warunek minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia dla profilu ogólnoakademickiego dla obszaru nauk społecznych i ścisłych dla kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* jest spełniony, ponieważ można zaliczyć do tej grupy wszystkie wskazane 93 osób. Wśród wskazanych 93 osób jest 33 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i 60 osób ze stopniem naukowych doktora, a ich dorobek naukowy jest z dyscyplin, do których przypisano kierunkowe efekty kształcenia.

Skład minimum kadrowego na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* prowadzonego w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem zdecydowana większość, tj. 53 osoby wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś 40 osób na czas określony.

Dla wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Na podstawie mianowania w Uczelni zatrudnionych jest 48 nauczycieli akademickich, zaś na podstawie umowy o pracę – 45 osób.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*, do liczby studentów na tym kierunku (bez studentów pierwszego roku) jest spełniony i wynosi 1:13 (93:1259 studentów), co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

Załącznik nr 6 . Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

Ogólna ocena hospitowanych zajęć jest pozytywna. Dotyczy to zarówno zajęć laboratoryjnych, wykładowych oraz ćwiczeń. Zajęcia były bardzo dobrze prowadzone zarówno z punktu widzenia doboru treści, jak i metod opartych na ogół na prezentacji multimedialnej.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Uczelnia zatrudnia nauczycieli akademickich na podstawie umowy o pracę oraz na podstawie umów cywilnoprawnych. Rektor podejmuje decyzje o nawiązaniu lub rozwiązaniu stosunku pracy z nauczycielami akademickimi na wniosek Dziekana lub z własnej inicjatywy, po zasięgnięciu opinii Dziekana.

Okresowej oceny nauczyciela akademickiego dokonuje Kierownik Katedry (Dziekan w stosunku do Kierownika Katedry, Rektor w stosunku do Dziekana) w tzw. arkuszu oceny dokonań

naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych nauczyciela akademickiego. Swoją ocenę wyraża Dziekan, a w przypadku, gdy oceniający nie godzi się z oceną, także Rektor. Nauczyciele akademicy podlegają okresowej ocenie, której dokonuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata lub na wniosek Dziekana Wydziału, w szczególności w zakresie należytego wykonywania obowiązków, o których mowa w art. 111 Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz w zakresie przestrzegania prawa autorskiego i praw pokrewnych, a także prawa własności przemysłowej. Oceny nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora, zatrudnionego na podstawie mianowania dokonuje się nie rzadziej niż raz na cztery lata.

Podstawę oceny stanowią informacje nauczyciela akademickiego zawarte w arkuszu ocen wyniki hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wyniki anonimowej ankiety przeprowadzonej wśród studentów. Hospitacje dotyczą wszystkich nauczycieli akademickich, niezależnie od formy ich zatrudnienia, są przeprowadzane według ustalonego harmonogramu hospitacji. Hospitacje przeprowadza Kierownik Instytutu/Zakładu i osoby przez niego upoważnione. Zajęcia dydaktyczne oceniane są także przez studentów, przy pomocy ankiet papierowych, a wcześniej elektronicznego systemu oceny zajęć.

Powyższe informacje pozwalają na korektę jakości pracy wykładowców oraz są podstawą do ich nagradzania/awansowania. Na podstawie danych uzyskanych w procesie samooceny podejmowane są również decyzje o rozwoju pracowników wewnątrz organizacji. Stanowi to również podstawę prowadzenia odpowiedniej polityki kadrowej ukierunkowanej m.in. na kształtowanie zespołu nauczycieli akademickich, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy. W sytuacjach szczególnych uzyskane tą drogą informacje mogą skutkować rozwiązaniem umowy o pracę z danym nauczycielem akademickim.

Uczelnia przywiązuje wagę do rozwoju naukowego pracowników. W tym celu realizowany jest na miarę możliwości Kolegiów program badań zgodny z kierunkiem studiów prowadzonych na Uczelni, uwzględniający zainteresowania i doświadczenie pracowników. Badania prowadzone są indywidualnie lub zespołowo. Wyniki prowadzonych przez pracowników naukowych badań są opisywane i wykorzystywane jako monografie naukowe, artykuły, raporty, materiały dydaktyczne, skrypty i podręczniki. Ważną funkcję spełnia tu Uczelniane Wydawnictwo, które zajmuje się opracowywaniem i publikacją książek, zeszytów naukowych i innych materiałów.

Podczas spotkania Zespołu Oceniającego z nauczycielami akademickimi wyrażone były opinie dotyczące specyfiki i cech wyróżniających, szczególnie w zakresie procesu kształcenia, kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*. Podkreślano, że istotne znaczenie w rozwoju kierunku ma doskonalenie programów kształcenia, m.in. poprzez dokonywanie zmian w przedmiotach, doskonalenie metod prowadzenia zajęć (m.in. tworzenie banku analiz przypadków), „upraktycznienie” zajęć oraz weryfikację sylabusów. W odniesieniu do metod dydaktycznych podkreślono znaczenie współpracy z Instytutem SAS, dzięki czemu studenci mają możliwość poznania specjalistycznego, analitycznego oprogramowania oraz uzyskania odpowiednich certyfikatów. Zwracano również uwagę na dążenie do większego zintegrowania procesu kształcenia z prowadzonymi badaniami. Jako szczególną cechę ocenianego kierunku podkreślano bardzo dobrą kadrę dydaktyczną. W odpowiedzi na pytania o przygotowanie studentów, po kierunkach innych niż ekonomiczne, do studiowania na drugim stopniu stwierdzono, że studenci są przygotowani i są w stanie samodzielnie uzupełnić ewentualne braki. Ponadto jest możliwość uzupełnienia wiedzy na innych kursach.

W stosunku do roku 2007, w którym odbyła się pierwsza ocena jakości kształcenia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne*, nastąpiły bardzo duże zmiany w składzie tego minimum, bowiem obecnie Uczelnia wskazała do minimum kadrowego aż 93 osoby, w tym 33 samodzielnych nauczycieli akademickich. Wśród tych 33 osób – 15 nauczycieli akademickich stanowiło minimum kadrowe w roku 2007.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1)

Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych jest wystarczająca, a ich kwalifikacje umożliwiają osiągnięcie celów i efektów zdefiniowanych dla ocenianego kierunku.

4.2)

Wymagania minimum kadrowego do prowadzenia studiów I i II stopnia na kierunku *metody ilościowe w ekonomii i systemy informacyjne* można uznać za spełnione wzorowo, ponieważ reprezentowane jest przez 33 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe koncentruje się na problemach ściśle związanych z ocenianym kierunkiem.

4.3)

Polityka kadrowa Uczelni sprzyja rozwojowi naukowemu pracowników poprzez finansowe i organizacyjne wsparcie badań naukowych, uczestnictwa w konferencjach, prowadzenie własnego wydawnictwa i organizowania konferencji naukowych, czego dowodem jest uzyskanie w ocenie parametrycznej kategorii A+.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Baza dydaktyczna Szkoły Głównej Handlowej mieści się w 5 budynkach, których łączna powierzchnia dydaktyczna wynosi prawie 10 tys. m². Budynek Główny (G) mieści: 9 auli, w tym największą dwupoziomową na 700 osób, 33 sale wykładowe, 4 laboratoria komputerowe. Najstarszym obiektem zabytkowym kampusu jest budynek A, w którym znajduje się 1 aula (500 miejsc), 3 laboratoria i 18 sal wykładowo-ćwiczeniowych. W budynku S jest sala wykładowa na 70 miejsc i 4 laboratoria komputerowe, a w budynku W znajduje się 6 sal wykładowych i 2 laboratoria. W budynku C mieści się 16 sal wykładowych wyposażonych w najnowocześniejsze rozwiązania audiowizualne, 5 laboratoriów komputerowych i 2 aule na 160 i 100 miejsc. Wszystkie aule wykładowe wyposażone są w komputer, ekran multimedialny, projektor i rzutnik.

Budynek C w standardzie wyposażenia spełnia wszystkie wymogi nowoczesnego kształcenia studentów. Aule i sale wykładowe w budynku posiadają zintegrowany systemem audiowizualny z możliwością sterowania przez prowadzącego zajęcia jak i przez techników nadzorujących pracę urządzeń. Zaprogramowane sekwencje zdarzeń w przypadku korzystania z konkretnych urządzeń: komputer, laptop, wizualizer, magnetowid i odtwarzacz DVD powodują automatyczne ustawienie oświetlenia, zasłonięcie rolet i włączenie projektora z możliwością indywidualnej korekty ułatwiając obsługę i czyniąc system bardziej przyjaznym.

Budynki SGH są wyposażone w łączność internetową, w oparciu o własne sieci WiFi, w obrębie sal dydaktycznych i większości korytarzy. Trochę szkoda, że sieć WiFi nie podłączona do systemu certyfikacji EduRoam (skrót: educational roaming, <http://eduroam.pl>), która wyrosła z działań europejskich akademickich sieci komputerowych. Celem usługi EduRoam jest udostępnienie bezpiecznej łączności w ramach środowiska naukowego. Dostęp do EduRoam jest współtworzony przez wszystkie instytucje, które z niego korzystają i dlatego pracownicy i studenci instytucji korzystających z EduRoam, za zgodą swoich instytucji macierzystych, mogą uzyskać dostęp do Internetu na terenie wszystkich instytucji stowarzyszonych w EduRoam (zarówno w Polsce, jak i za granicą). Podłączenie do systemu certyfikacji EduRoam na pewno będzie zauważone przez studentów wyjeżdżających i przyjeżdżających w ramach programu Erasmus.

Student zidentyfikowany w sieci uczelnianej ma możliwość korzystania z oprogramowania zainstalowanego w laboratoriach komputerowych. Oprogramowanie to pakiety matematyczne, statystyczne i ekonometryczne wspomagające zajęcia charakterystyczne dla specyfiki Uczelni. Wybrane licencje systemów statystycznych pozwalają studentowi SGH na otrzymanie kodów licencyjnych i instalację pakietów na prywatnych komputerach.

Coroczne kolejne remonty i inwestycje prowadzone w obrębie bazy dydaktycznej przyczyniają się do wzrostu poziomu pomieszczeń spełniających standardy nowoczesnego kształcenia.

Uczelnia dysponuje bogato wyposażoną biblioteką. Stan liczbowy zbiorów ogółem (na koniec 2013 r.) wynosi ok. 962.000 woluminów, w tym ok. 229.000 woluminów czasopism. Liczba tytułów prenumerowanych na bieżąco czasopism polskich wynosi 480, zagranicznych – 307. Spośród tych czasopism kilkadziesiąt tytułów (ok. 10-15 %) można bezpośrednio powiązać z ocenianymi kierunkami *MIESI* i *MSG*. Kilkadziesiąt tysięcy tytułów czasopism zagranicznych dostępnych jest w pełnotekstowych, komputerowych bazach danych (EBSCO, PROQUEST, EMERALD, JSTOR, OECD, CAMBRIDGE Journals, OXFORD Journals i inne). Od 2010 r. dostępne są dodatkowe bazy pełnotekstowe książek i czasopism, m.in. ELSEVIER, SPRINGER, WILEY - dzięki ogólnokrajowej licencji w całości finansowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, dostępnych poprzez Wirtualną Bibliotekę Nauki. Uczelnia wykupiła w 2012 r. dostęp do kolekcji Business & Economics w pełnotekstowej bazie książek elektronicznych EBRARY zawierającej ok. 32 tys. tytułów, głównie anglojęzycznych. W ramach tej kolekcji jest ok. 10 tys. książek dotyczących tematu "quantitative methods" oraz ok. 12 tys. z zakresu "international relations".

Z elektronicznych, pełnotekstowych zasobów Biblioteki można korzystać na każdym komputerze w sieci uczelnianej. Ze wszystkich baz studenci i pracownicy SGH mogą korzystać również w domu dzięki systemowi VPN (Virtual Private Network), który funkcjonuje w Uczelni od początku 2011 r. Na terenie całej Biblioteki można korzystać z internetu bezprzewodowego.

Biblioteka SGH uczestniczy, w ramach konsorcjum, w tworzeniu bibliograficzno-abstraktowej bazy dziedzinowej BazEkon, zamieszczonej w Wirtualnej Bibliotece Nauki, obejmującej zagadnienia społeczno-ekonomiczne, której zasób oparty jest na zawartości czasopism i serii naukowych wydawanych przez wiodące uczelnie ekonomiczne w kraju.

Zbiory tradycyjne, drukowane, dostępne są przede wszystkim w czytelniach, a także poprzez wypożyczalnię. Godziny otwarcia są dogodne od 9:00 do 20:00 (sobota do 15:00, niedziela do 13:00).

Informacja o najnowszych zbiorach Biblioteki, za ostatnie 25 lat, jest zamieszczona w katalogu elektronicznym ALEPH (ok. 30% całości zbiorów). W tych zbiorach ok. 20% tytułów książek i czasopism można powiązać z zagadnieniami i przedmiotami wykładanymi na kierunku *MIESI*. Od 2009 r. do opisów książek dołączane są spisy treści, które ułatwiają czytelnikom wybór odpowiedniej literatury.

Od kilku lat podejmowane są działania, mające na celu ułatwienie osobom niepełnosprawnym dostęp do zasobów zgromadzonych w Bibliotece SGH. Dotychczas działania te objęły: likwidację barier architektonicznych, zakup sprzętu i oprogramowania specjalistyczne ułatwiające osobom niepełnosprawnym korzystanie z materiałów zgromadzonych w Bibliotece.

Studenci i pracownicy SGH mają otwarty dostęp do zasobów bibliotek na terenie Warszawy. W ramach wypożyczeń międzybibliotecznych - na zamówienie czytelnika - mogą być również sprowadzane książki z innych bibliotek w kraju oraz, za pośrednictwem Biblioteki Narodowej, również z zagranicy.

Studenci pozytywnie ocenili bazę dydaktyczną Uczelni, jej wyposażenie w potrzebny sprzęt komputerowy, oprogramowanie, dostęp do sieci Internet. Nie zgłaszali również żadnych zastrzeżeń do standardu sal dydaktycznych, w których prowadzone są zajęcia. Co do zasady pozytywnie ocenili też księgozbiór biblioteczny i czytelnię, aczkolwiek podnieśli, iż biblioteka dysponuje, ich zdaniem zbyt małą liczbą egzemplarzy podręczników do przedmiotów ogólnouczelnianych.

Miejsca odbywania praktyk wybierane są w zasadzie swobodnie przez studentów. Uczelnia nie weryfikuje ich bazy ani możliwości osiągnięcia efektów kształcenia, jakie instytucje te oferują studentom ocenianego kierunku. Niemniej jednak studenci nie zgłosili w tym zakresie żadnych zastrzeżeń.

Budynek główny (G) oraz budynek C są dobrze przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Znajdują się w nich pochylnie dla wózków inwalidzkich, windy i specjalnie

przystosowane toalety. Biblioteka dysponuje urządzeniami umożliwiającymi korzystanie z jej zasobów przez osoby niedowidzące. Ponadto Uczelnia posiada kilka systemów nadajników i odbiorników ułatwiających udział w zajęciach osobom niedosłyszącym, pokoje oraz pracownię komputerową przystosowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych znajdującą się w Domu Studenckim. Obecnie tylko budynek A nie jest w pełni dostępny dla osób z niepełnosprawnością narządu ruchu.

Od czasu poprzedniej oceny w Uczelni poprawiono dostosowanie infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, zwłaszcza w nowych budynkach.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego: *w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia zapewnia bazę materialną, biblioteczną oraz dostęp do baz elektronicznych niezbędnych do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Studenci pozytywnie ocenili infrastrukturę Uczelni. Stopień jej dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych również należy ocenić pozytywnie.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Zajęcia dydaktyczne na kierunku *MIESI* prowadzą przede wszystkim nauczyciele akademicy zatrudnieni w Kolegium Analiz Ekonomicznych, a w szczególności pracownicy następujących czterech jednostek: Instytutu Ekonometrii, Instytutu Statystyki i Demografii, Katedry Matematyki i Ekonomii Matematycznej oraz Katedry Informatyki i Gospodarki Cyfrowej należących do Kolegium Analiz Ekonomicznych.

Kolegium Analiz Ekonomicznych w parametrycznej ocenie jednostek wykonanej przez KEJN uzyskał kategorię A+, to jest najwyższą pozycję wśród jednostek naukowych prowadzących badania w dziedzinie nauk ekonomicznych.

W latach 2009 – 2013 pracownicy KAE otrzymali trzy indywidualne Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Nagrodę Prezesa Rady Ministrów za rozprawę doktorską oraz Stypendia dla wybitnych młodych naukowców, dwie Nagrody Naukowe „Polityki” w kategorii nauk społecznych, Nagrodę „Polityki” dla najlepszych młodych naukowców w programie „Zostańcie z nami!”, Nagrodę Narodowego Centrum Nauki w dziedzinie nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, Nagrodę Prezesa Narodowego Banku Polskiego za najlepszy artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie "Bank i Kredyt" w 2010 r., Nagrodę Prezesa Narodowego Banku Polskiego za najlepszy artykuł naukowy opublikowany w czasopiśmie „Bank i Kredyt” w 2012 r., Nagrodę Banku Handlowego w Warszawie S.A. za szczególny wkład w rozwój nauki w sferze ekonomii i finansów, Nagrodę "Beta" za osiągnięcia w dziedzinie zarządzania finansami, Medal uznania za wkład w rozwój Polskiej Statystyki Publicznej, Wyróżnienie w konkursie naukowym "Europejski ład gospodarczy w 2020 roku" oraz stypendia Fundacji na rzecz Nauki Polskiej.

Pracownicy związani z kierunkiem *MIESI* pełnili lub pełnią takie funkcje publiczne, jak: Prezes Głównego Urzędu Statystycznego czy Przewodnicząca Komisji Rozwoju Regionalnego w Parlamencie Europejskim oraz członkostwo w Komitetach Naukowych PAN: Nauk Demograficznych, Nauk Ekonomicznych, Nauk o Pracy i Polityce Społecznej, Statystyki i Ekonometrii, Przestrzennego Zagospodarowania Kraju, Badań nad Zagrożeniami, Naukoznawstwa; członkostwo w radzie Narodowego Centrum Nauki oraz w zespołach eksperckich Narodowego Centrum Nauki i Narodowego Centrum Badań i Rozwoju; członkostwo w Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów; członkostwo w Rządowej Radzie Ludnościowej; członkostwo w Naukowej Radzie Statystycznej przy GUS oraz członkostwo w radzie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej.

Kadra naukowa kierunku *MIESI* uczestniczy w stażach naukowych, studiach doktoranckich, szkołach letnich i konferencjach za granicą, bierze także udział w konferencjach międzynarodowych organizowanych w Polsce. Pozwalają pracownikom rozszerzyć ich wiedzę i skonfrontować ją z wiedzą partnerów zagranicznych, dzięki czemu zajęcia dydaktyczne są zgodne z najnowszymi tendencjami światowymi. O międzynarodowym uznaniu dla wyników pracy naukowej pracowników świadczą publikacje w renomowanych czasopismach zagranicznych, w tym z tzw. listy filadelfijskiej.

W latach 2009 – 2013 pracownicy KAE odbywali staże naukowo-badawcze w takich ośrodkach, jak: Max Planck Institute for Demographic Research, Niemcy; Departament of Statistics "Di Parenti", University of Florence, Włochy; The Artificial Intelligence Research Institute, Hiszpania; Humboldt Universität zu Berlin, Niemcy; Chair of Economics and Econometrics, University Konstanz, Niemcy; Hoover Institution, Stanford University, USA; University of York, Wielka Brytania; University of Warwick, Wielka Brytania; Technische Universität in München, Niemcy; Victoria University of Wellington, Nowa Zelandia; Northeastern University of Illinois in Chicago, USA; University of Vienna, Austria; SAS Institute, Cary, Karolina Północna, USA; African Institute for Mathematical Sciences/ Stellenbosch University, RPA; The Hausdorff Research Institute for Mathematics, Uniwersytet w Bonn, Niemcy; Uniwersytet w Strasburgu; New Economics School & High Economic School, Moskwa; Toulouse Business School, Barcelona; Universidade NOVA de Lisboa, Portugalia; Universidad de Granada, Hiszpania; Uniwersytet Waseda w Tokio; Haute Ecole d'Ingenierie et de Gestion du Canton de Vaud, Szwajcaria; Uniwersytet Salerno - Departament informatyki, ISIS LAB, Włochy; Vienna Institute of Demography, Austria; University of Glasgow, Wielka Brytania; Università degli studi di Milano-Bicocca, Włochy; George Mason University, USA; State University of California, USA; Fullerton University of California, USA; San Diego Harvard University, USA; Boston University, USA; San Diego University of California, USA; Los Angeles University of California, USA; Berkeley Stanford, USA; Massachusetts Institute of Technology, USA.

Z kolei uczestników szkoleń, studiów i staży doktoranckich gościły takie ośrodki akademickie i instytucje, jak: University of Warwick; Wielka Brytania; European University Institute, Włochy; Université de Lausanne, Szwajcaria; University of Minnesota, USA; Yale University, USA; University of Roma „La Sapienza”, Włochy; European Actuarial Academy, Czechy; Stockholm University, Demography Unit, Szwecja; University of ESSEX, Wielka Brytania; Max Planck Institute for Demographic Research, Niemcy; University of Twente, Holandia; Concordia University, Kanada; University of Ottawa, Kanada; Uniwersytet w Kolonii, Niemcy; Uniwersytet w Padwie, Włochy; University of Utrecht, Holandia; University of Ljubljana, Słowenia; Szent István University, Budapest, Węgry; Penn University, Philadelphia, Pennsylvania, USA; Hertie School of Governance, Niemcy; GESIS – Leibniz Institute for the Social Sciences, Niemcy; Cornell University, USA; Międzynarodowy Fundusz Walutowy; Swiss National Bank, Szwajcaria; Europejski Bank Centralny.

Przejawem międzynarodowej aktywności pracowników jest również członkostwo i udział w pracach licznych organizacji i stowarzyszeń międzynarodowych, do których należą m.in.: Institute for Operations Research and the Management Sciences (INFORMS), European Association for Population Studies (EAPS), European Statistical Advisory Committee (ESAC), International Atlantic Economic Society, Association for Information Systems (AIS), The Common Software Measurement International Consortium (COSMIC), Centre for International Research on Economic Tendency Survey (CIRET), European Association for Evolutionary Political Economy, Institute of International Finance, Independent Institute, Friedrich-August-von-Hayek-Stiftung, Instytut Bruegela, Open Europe Berlin, Peterson Institute for International Economics, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, Socio-economic Sciences and the Humanities – SSH, Population Europe, The European Population Partnership, International Society for Bayesian Analysis, American Mathematical Society, International Society for Pharmacoeconomics and Outcomes Research (ISPOR), Econometric Society, International Association of Survey Statisticians (IASS), Professional Risk Managers International Association (PRMIA), European Doctoral School of

Demography, Institute for the Study of Labor, European Economic Association, European Survey Research Association, The Euro Area Business Cycle Network, European Social Simulation Association, European Society for Population Economics, International Institute of Forecasters, International Union for Scientific Studies of Population, Ageing Working Group (European Commission), Population Association of America, International Statistical Institute, International Society on Dynamic Games, Econometric Society, The Society for Social Choice and Welfare, International Federation for Information Processing, The International Society on Multiple Criteria Decision Making, Association of Enterprise Architects, International Actuarial Association, Foundation for International Business and Economic Research, International Society for New Institutional Economics, European Association for Comparative Economic Studies, The Society for Economic Measurement, Financial Management Association, Worldwide Interdisciplinary Network for Institutional Research.

W latach 2009-2013 jednostki organizacyjne KAE, w których skupieni są nauczyciele akademicy, były organizatorami lub współorganizatorami 14 konferencji krajowych i 11 konferencji międzynarodowych, a także licznych seminariów o charakterze otwartym. Ponadto pracownicy KAE licznie uczestniczyli w konferencjach organizowanych przez różne ośrodki naukowo-badawcze, zarówno w kraju, jak i za granicą, prezentując referaty, uczestnicząc w dyskusjach panelowych lub prowadząc sesje.

W latach 2009 – 2013 cztery osoby z KAE uzyskały tytuł naukowy profesora, 15 osób – stopień naukowy doktora habilitowanego, a 21 – stopień naukowy doktora, co przedstawiono w Załączniku 17 Raportu Samooceny.

Ekspertyzy realizowane przez pracowników SGH świadczą o sile związku z praktyką gospodarczą. Ekspertyzy są realizowane na rzecz parlamentu, Kancelarii Prezydenta, ministerstw, urzędów centralnych, i innych instytucji rządowych, zarządów miast i gmin, fundacji placówek PAN oraz instytucji i organizacji międzynarodowych. Pozycja SGH na rynku ekspertyz gospodarczych jest wysoka, o czym świadczą ich liczba 20 – 66 rocznie.

Tematyka ekspertyz jest związana głównie z aktualną sytuacją polityczną i ekonomiczną w kraju. Ekspertyzy w zależności od zlecniodawcy dotyczyły skali makro lub mikro. Ich podstawowa tematyka skupiała się wokół następujących zagadnień: Strategia rozwoju gospodarczego Polski, Restrukturyzacja firm, Strategia rozwoju poszczególnych miast, Ocena funkcjonowania banków oraz kierunki ewolucji ich rozwoju, Integracja z Unią Europejską.

Tematyka ekspertyz wykonywanych przez pracowników KAE dotyczyła przede wszystkim tematyki: koniunktura gospodarcza w Polsce, sytuacja demograficzna Polski, masowe badania reprezentacyjne, koszty kształcenia w szkołach wyższych, koszty implementacji systemów informatycznych. W latach 2009 – 2013 pracownicy KAE wykonali 188 ekspertyz. Wykaz ekspertyz został przedstawiony w załączniku 18 Raportu Samooceny. Ponadto wielu pracowników pełni różne funkcje eksperckie i zarządcze w licznych podmiotach gospodarczych oraz instytucjach publicznych.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Na ocenianym kierunku stwarzane są studentom możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Kolegium Analiz Ekonomicznych wydaje *Roczniki Kolegium Analiz Ekonomicznych*, tematycznie osadzony w następujących dyscyplinach: ekonomia, finanse, nauki o zarządzaniu, matematyka i informatyka. Za rok 2013, według obowiązującej punktacji ministerialnej, rocznik posiada 6 pkt. (lista B) (w poprzednich latach: 2012 - 7 pkt., 2011 – 7 pkt., 2010 - 9 pkt.).

Ponadto Zakład Ekonometrii Stosowanej wydaje od 2004 roku working papers pod tytułem *Department of Applied Econometrics Working Papers* (obowiązująca punktacja ministerialna lista B – 2 pkt.).

W okresie objętym oceną funkcjonowała wieloletnia platforma współpracy pracowników naukowych i studentów w ramach Programu MISTRZ - subsydia profesorskie. Beneficjentem subsydium był profesor T.Szapiro, który zrealizował projekt „Przez edukację do gospodarczego wzrostu. Dynamika kapitału ludzkiego w sieciach społecznych i technologicznych” ukończony w

2011 i kontynuowany w kolejnych latach w ramach badań statutowych i własnych z udziałem studentów i doktorantów. Prof. T. Szapiro współpracował w ocenianym okresie ze zmieniającą skład grupą studentów i doktorantów, która objęła ponad 20 studentów, a 5 osób już jest doktorami.

Powstał liczny zestaw artykułów z udziałem studentów (autorzy lub współautorzy) opublikowanych w czasopismach: *Gospodarka Narodowa*, (2011), *Ekonomista*, złożone do recenzji. *Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach*, 2011; *Macroeconomic Dynamics* 14(2), 2010; *European Societies* 12(2), 2010; *Journal of Internet Banking and Commerce*, December 2010, vol. 15, no.3; *Foundations of Computing and Decision Sciences*, vol. 39, s. 39-53; *Ekonomista*, Vol. 112/2012, 5, p. 555-576;

W oparciu o prace magisterskie zostały opublikowane następujące opracowania: *Ekonomista* nr 1, s. 97-117 (2014); *Bank i Kredyt*, 43(4), s. 85-118 (2012); *Bank i Kredyt*, 43(1), s. 27-48 (2012); *Gospodarka Narodowa*, nr 4 (2010) a praca magisterska: „Wpływ kapitału społecznego na dobrostan subiektywny i dochody Europejczyków”, została nagrodzona Nagrodą Prezesa NBP za najlepszą pracę magisterską z zakresu nauk ekonomicznych (I miejsce) -- VI edycja (2013).

Na Uczelni działają koła naukowe, prowadzą one jednak często działalność bardziej popularnonaukową niż stricte naukową. Niemniej jednak liczba kół naukowych, w działalność których zaangażowani są studenci ocenianego kierunku jest imponująca, a wśród organizowanych przez nich projektów są ogólnopolskie konferencje naukowe. Studenci przyznali jednak, że są bardziej zainteresowani wejściem na rynek pracy już w trakcie studiów, niż podejmowaniem działalności naukowej. Niemniej jednak przedstawiciele kół naukowych przyznali, że dla aktywnych studentów, którzy wykazują własną inicjatywę jest taka możliwość. Propozycje udziału w badaniach padają zazwyczaj ze strony promotorów prac dyplomowych, zdaniem studentów nie zdarza się to jednak często i nierzadko oferty te związane są raczej z ośrodkami badawczymi, bądź instytucjami innymi niż SGH, w których zatrudnieni są wykładowcy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego.

Kolegium Analiz Ekonomicznych w parametrycznej ocenie jednostek wykonanej przez KEJN uzyskał kategorię A+, to jest najwyższą pozycję wśród jednostek naukowych prowadzących badania w dziedzinie nauk ekonomicznych. Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia. Na ocenianym kierunku stwarzane są studentom możliwości uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej. Badania naukowe nie są popularne wśród studentów, ale Jednostka uniemożliwia tego rodzaju aktywności, a też szczególnie zachęca do niej studentów.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1)

Rekrutacja na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia w Szkole Głównej Handlowej jest prowadzona bez podziału na kierunki i kandydaci są przyjmowani na Uczelnię. Dopiero w trakcie pierwszego roku studiów następuje wybór kierunku. Natomiast oferta studiów drugiego stopnia skierowana jest do wszystkich absolwentów studiów pierwszego stopnia, którzy zainteresowani są studiami na danym kierunku studiów. Zasady i tryb rekrutacji określone są w uchwałach Senatu oraz zarządzeniach Rektora.

Kandydaci na studia pierwszego stopnia przyjmowani są według zasad określonych w Uchwale nr 630 Senatu SGH z dnia 30.05.2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia w SGH w roku akademickim 2013/2014. Przewiduje ona w szczególności, że przyjęcie na studia następuje na podstawie

konkursu świadectw dojrzałości. Przy postępowaniu rekrutacyjnym brane są pod uwagę cztery przedmioty: matematyka albo fizyka, geografia albo historia, albo wiedza o społeczeństwie, albo ekonomia, dwa języki obce. Od kandydatów na studia prowadzone w języku angielskim wymaga się znajomości tego języka. Na podstawie wyników postępowania rekrutacyjnego sporządzane są listy rankingowe obejmujące wszystkich kandydatów, którzy przystąpili do postępowania. Limity przyjęć na studia określa Senat Uczelni. Komisja rekrutacyjna może dokonywać modyfikacji postępowania rekrutacyjnego w stosunku do osób niepełnosprawnych. W ramach obowiązującego limitu komisja rekrutacyjna tworzy listę rankingową osób zakwalifikowanych do przyjęcia. Postępowanie rekrutacyjne prowadzone jest przez powołane przez Senat komisje rekrutacyjne oraz uczelnianą odwoławczą komisję rekrutacyjną. Komisja odwoławcza rozpatruje odwołania od decyzji komisji rekrutacyjnej oraz skargi składane przez kandydatów w związku z postępowaniem rekrutacyjnym.

Przyjęcia kandydatów na studia drugiego stopnia odbywały się na zasadach określonych w Uchwale nr 631 Senatu SGH z dnia 30.05.2012 r. w sprawie warunków i trybu rekrutacji na I rok studiów stacjonarnych i niestacjonarnych drugiego stopnia w SGH w roku akademickim 2013/2014. Postępowanie rekrutacyjne prowadzone jest według dwóch trybów. W ramach pierwszego trybu przyjmowani są absolwenci *MIESI* studiów pierwszego stopnia SGH na podstawie średniej ocen z pierwszych pięciu semestrów studiów do wysokości 30 % limitu miejsc. Pozostali absolwenci studiów pierwszego stopnia SGH oraz absolwenci innych uczelni przyjmowani są na podstawie wyników pisemnego sprawdzianu kwalifikacyjnego obejmującego wiedzę o gospodarce oraz znajomość języka obcego o specjalizacji ekonomicznej. Do odbywania studiów drugiego stopnia może być dopuszczona osoba, która ma tytuł magistra, licencjata, inżyniera lub równoważny wydany przez polską uczelnię bądź zalegalizowany lub opatrzony apostille dyplom ukończenia uczelni za granicą. Postępowanie rekrutacyjne, podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia, prowadzone jest przez powołane przez Senat komisje rekrutacyjne oraz uczelnianą odwoławczą komisję rekrutacyjną. Komisja odwoławcza rozpatruje odwołania od decyzji komisji rekrutacyjnej oraz skargi składane przez kandydatów w związku z postępowaniem rekrutacyjnym.

Zasady przyjmowania cudzoziemców zostały uregulowane w Zarządzeniu Rektora nr 15 z dnia 26.03.2012 r. w sprawie warunków i trybu podejmowania przez cudzoziemców studiów wyższych w SGH na zasadach innych niż obowiązujące obywateli polskich. Na studia pierwszego stopnia przyjmowani są cudzoziemcy, którzy legitymują się zalegalizowanym bądź opatrzonym apostille świadectwem lub innym dokumentem uzyskanym za granicą, uprawniającym do ubiegania się o przyjęcia na studia. Na studia drugiego stopnia mogą być przyjęci cudzoziemcy, którzy legitymują się zalegalizowanym bądź opatrzonym apostille dyplomem lub innym dokumentem ukończenia uczelni za granicą, uprawniającym do podjęcia studiów drugiego stopnia w państwie, w którym został wydany.

Zasady rekrutacji stosowane w Uczelni umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Rozwiązania te nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów.

Liczba rekrutowanych studentów odpowiada potencjałowi dydaktycznemu jednostki i zapewnia utrzymanie odpowiedniej jakości kształcenia.

7.2)

Stosowane w odniesieniu do ocenianego kierunku studiów zasady i formy weryfikacji efektów kształcenia motywują studentów do systematycznej nauki. W szczególności w ramach aktywnych form zajęć dydaktycznych weryfikacji poddawany jest bieżący stan wiedzy i sprawdzane są umiejętności wynikające z efektów kształcenia przewidzianych dla danych przedmiotów. Odbywa się to poprzez motywowanie i ocenianie aktywności oraz różne formy prac przejściowych wykonywanych w trakcie semestru. Podstawowe znaczenie mają sprawdziany wiedzy i umiejętności stosowane na koniec zajęć stanowiące podstawę ich zaliczenia oraz egzaminy

z przedmiotów. Studenci ocenianego kierunku studiów zdają stosunkowo dużą liczbę egzaminów. Na pierwszym stopniu studiów egzaminami objętych jest 18 przedmiotów wspólnych dla wszystkich studentów oraz 10 przedmiotów kierunkowych. Poza tym egzaminami kończy się większość przedmiotów wybieranych, ale ze względu na system indywidualizacji studiów liczba zdawanych egzaminów jest trudna do określenia. Na studiach drugiego stopnia studenci zdają łącznie 27 egzaminów, w tym 3 z przedmiotów obowiązkowych, 12 z kierunkowych, 5 z przedmiotów związanych z kierunkiem, 6 spoza kierunku oraz egzamin z języka obcego. Objęcie egzaminami dużej liczby przedmiotów pozwala na stworzenie systemu ocen zorientowanego na proces uczenia się.

Struktura ocen z ostatniej sesji egzaminacyjnej na studiach pierwszego stopnia na ocenianym kierunku studiów była następująca: oceny niedostateczny 4,6 %, oceny dostateczny 17,8 %, oceny dostateczny plus 14,2 %, oceny dobry 20,4 %, oceny dobry plus 18,0 % oraz oceny bardzo dobry 25,0 %. Struktura ocen na studiach drugiego stopnia kształtowała się odpowiednio: 6,6 %, 13,3 %, 12,8 %, 19,8 %, 18,3 % oraz 29,2 %. Na obydwu stopniach studiów rozkład ocen był bardzo zbliżony i wskazywał na dość wyraźną dominację ocen wysokich.

Oceny z egzaminu dyplomowego kształtowały się po ostatniej sesji następująco: oceny niedostateczny 0,0 %, oceny dostateczny 0,0 %, oceny dostateczny plus 1,6 %, oceny dobry 39,4 %, oceny dobry plus 53,6 % oraz oceny bardzo dobry 5,4 %. Na studiach drugiego stopnia rozkład ocen z egzaminu dyplomowego był odpowiednio następujący: 0,0 %, 0,0 %, 0,4 %, 27,1 %, 28,0 %, 42,3 % a oceny 5,5 było 2,2 %. Wyraźna jest zatem dominacja na obydwu stopniach studiów ocen dobrych, dobrych plus i bardzo dobrych.

Sylabusy przedmiotów nie zawierają informacji o strukturze nakładu pracy i czasie niezbędnym na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia nie przedstawiła takich informacji także w innej formie. Zarówno liczba godzin zajęć, jak i punktów ECTS przypisana do poszczególnych przedmiotów została przez studentów oceniona pozytywnie. Ich zdaniem odzwierciedla ona poziom trudności oraz zakres materiału, jaki powinni opanować na danych zajęciach.

Można stwierdzić, że system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się. Zasady i formy weryfikacji efektów kształcenia zapewniają niezbędną przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania stosowane w tym zakresie określone dla poszczególnych przedmiotów i etapów studiów są odpowiednio wystandaryzowane.

7.3)

Program kształcenia sprzyja mobilności studentów, gdyż zakłada duży moduł przedmiotów do wyboru, co ułatwia zaliczanie przedmiotów ekwiwalentnych w innych ośrodkach dydaktycznych przy wykorzystaniu możliwości stworzonych przez system ECTS. Uczelnia ma bogatą ofertę stypendialną w ramach programu LLP Erasmus. Zarówno informację o możliwościach ubiegania się o takie stypendium, jaki procedurę jego załatwiania i kompetencje osób zajmujących się na Uczelni tą tematyką studenci ocenili pozytywnie. Zdaniem studentów, jeśli learning agreement został sporządzony rzetelnie i poprawnie, to nie ma później problemów z zaliczeniem przedmiotów zrealizowanych za granicą. Kierunek prowadzony jest obecnie na studiach I stopnia, również w języku angielskim pod nazwą *Quantitative Methods in Economics and Information Systems*. Wpływa to pozytywnie na umiędzynarodowienie Uczelni. Studenci pozytywnie ocenili również nauczanie języków obcych na ocenianym kierunku.

Studenci w dużej mierze korzystają z bogatej oferty stypendialnej, zarówno w ramach programu Erasmus, jak również w ramach umów bilateralnych oraz innych form współpracy obejmujących wyjazdy studentów. W latach 2011-2013 łącznie na wymianę wyjechało 326 studentów, a przyjechało 1.139, z czego największy udział mają wyjazdy i przyjazdy w ramach programu Erasmus (łącznie 167 wyjazdów oraz 747 przyjazdów).

Wpływ współpracy międzynarodowej na program kształcenia zaznacza się w programach studiów realizowanych we współpracy z zagranicznymi uczelniami. Ponadto Uczelnia deklaruje, że zaangażowanie pracowników naukowych i dydaktycznych w międzynarodowe projekty badawcze

wpływa na jakość prowadzonych przez nich zajęć oraz na aktualizację stanu wiedzy. Studenci korzystający z oferty stypendiów w ramach programu Erasmus oraz umów o współpracy poszerzają swoją wiedzę na zagranicznych uczelniach.

7.4)

Opieka naukowa nad studentami polega głównie na opiece promotorów prac dyplomowych nad dyplomantami, która jest zorganizowana w ten sposób, że studenci mają dużą swobodę wyboru promotora. Nie ma przedmiotu seminarium dyplomowe, który odbywałby się regularnie co tydzień dla pewnej grupy zajęciowej, a kontakt z promotorem polega na indywidualnych konsultacjach w trybie i z częstotliwością uzgodnioną przez strony. Studenci pozytywnie oceniają takie rozwiązanie. Obiektywnie rzecz analizując ma ono zarówno zalety, jak i wady. Pozytywnie należy ocenić przede wszystkim indywidualne podejście do studenta, możliwość uzgodnienia tematu pracy zgodnie z zainteresowaniami studenta i promotora oraz dostosowanie tempa i organizacji pracy do potrzeb studenta. Z drugiej jednak strony zdarzają się przypadki, gdy promotor nie kontaktuje się ze studentem niemal przez cały semestr i dopiero pod koniec tego okresu następuje uzgodnienie kwestii pracy dyplomowej. Trudno wówczas mówić o właściwym rozkładzie pracy i zapewnieniu osiągnięcia wszystkich efektów kształcenia, jakie powinny być przypisane do seminarium dyplomowego i pracy dyplomowej.

W zakres opieki naukowej wchodzi również działalność opiekunów kół naukowych, którą studenci ocenili pozytywnie. Negatywnie ocenili natomiast poziom dofinansowania działalności kół naukowych ze środków Uczelni i widzą w tym czynnik hamujący ich aktywność.

W zakresie opieki dydaktycznej formalny aspekt procesu kształcenia należy ocenić pozytywnie. Informacje istotne dla studentów są powszechnie dostępne, choć negatywnie należy ocenić występujące w pojedynczych przypadkach różnice w sylabusach między wersją elektroniczną, a ogłoszoną na zajęciach i zarazem obowiązującą. Nauczyciele akademicki odbywają dyżury w ustalonych i ogłoszonych terminach. Większość z nich komunikuje się ze studentami również za pomocą poczty elektronicznej. Opieka dydaktyczna nad studentami rozdzielona jest na pracowników dydaktycznych, którzy odpowiadają za sprawy merytoryczne związane z tokiem studiów i podejmują decyzje indywidualne w sprawach studenckich (Dziekan i prodziekan ds. poszczególnych lat studiów stacjonarnych i niestacjonarnych), a także opiekunowie kierunków czy specjalności międzykierunkowych. Obsługą administracyjną kierują natomiast opiekunowie danego roku w dziekanacie.

Studenci mają dostęp do sylabusów w wersji elektronicznej. Są im one również ogłaszane na pierwszych zajęciach. Negatywnie należy jednak ocenić fakt, iż zdarzają się sytuacje, w których elektroniczna wersja sylabusu nie jest aktualizowana i nie przystaje do tego, co ogłaszane jest na zajęciach. W kartach przedmiotów znajduje się opis zakładanych efektów kształcenia, brakuje jednak informacji o metodach dydaktycznych. Pozytywnie ocenić należy natomiast obecność w sylabusach wykazu literatury obowiązkowej i zalecanej do zaliczenia przedmiotu.

Mechanizmem motywującym studentów do lepszych efektów kształcenia oferowanych przez Uczelnię jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Na potrzeby rankingu do tego stypendium liczona jest średnia ocen na specyficznych zasadach, która uwzględnia poziom ocen z danego przedmiotu i u danego prowadzącego w skali całej Uczelni. Takie rozwiązanie jest zdaniem studentów sprawiedliwe i oceniają go pozytywnie.

Uczelnia oferuje studentom pomoc materialną na zasadach przewidzianych w *Regulaminie ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej oraz przyznawania miejsc w domach studenckich* wprowadzonym Zarządzeniem Rektora nr 43 z dnia 30 września 2011r. z późn. zmianami, pozytywnie zaopiniowanym przez Samorząd Studentów SGH. Organem właściwym do rozpatrywania wniosków o świadczenia pomocy materialnej jest Komisja Stypendialna ds. Studentów powołana decyzją Rektora (z uwagi na centralizację uprawnień w Szkole Głównej Handlowej wynikającą z braku struktury wydziałowej), w której większość składu stanowią studenci. Odwołania od decyzji tej komisji, zgodnie z § 7 ww. Regulaminu

rozpatruje Odwoławcza Komisja Stypendialna ds. Studentów również powołana przez Rektora. Samorząd Studentów SGH zaproponował podział dotacji na pomoc materialną, który następnie został zaakceptowany przez Rektora. Spełniony został zatem wymóg uzgodnienia przewidziany w art. 174 ust. 2 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Wysokość dochodu netto na członka rodziny, od której przysługuje stypendium socjalne ustalana jest przez Komisję Stypendialną. Nie jest to literalnie zgodne z przepisem art. 179 ust. 2, który stanowi, iż próg ten ustala Rektor w porozumieniu z uczelnianym organem samorządu studenckiego, jednak najważniejsze jest to, że zapewniony został udział studentów w podejmowaniu tej decyzji.

Decyzje stypendialne wydawane są w systemie elektronicznym, w którym studenci mają swoje indywidualne konta. Zastrzeżenia budzi jednak forma tych aktów, które w rozumieniu art. 107 Kodeksu postępowania administracyjnego nie są decyzjami administracyjnymi, gdyż nie są podpisane przez piastuna organu, który je wydał. W systemie tym nie funkcjonuje bowiem elektroniczny podpis, a decyzje nie są studentom doręczane w wersji papierowej. Nie są w ogóle doręczane prawidłowo – gdyż jak wynika z informacji przedstawionych podczas wizytacji odbywa się to w ten sposób, że studenci logując się na swoje konto widzą zamieszczoną w systemie decyzję. Takie rozwiązanie nie spełnia warunków doręczenia elektronicznego w rozumieniu art. 39 z ind. 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

W zakresie wsparcia rozwoju zawodowego i społecznego studentów, na Uczelni działa Biuro Karier, które prowadzi bazę ofert pracy, staży i praktyk. Oferuje również szkolenia, warsztaty i spotkania z pracodawcami oraz konsultacje z doradcami zawodowymi. Na Uczelni funkcjonuje Samorząd Studentów Szkoły Głównej Handlowej, który pozytywnie ocenia współpracę z Władzami Uczelni oraz wsparcie, jakie od nich otrzymuje. Organizowane są również różnego rodzaju wykłady otwarte, seminaria i konferencje, które poszerzają wiedzę studentów oraz dają im możliwość nabycia dodatkowych kompetencji.

Studenci, co do zasady, pozytywnie ocenili system opieki naukowej, z zastrzeżeniem, że na działalność kół naukowych Uczelnia przeznacza zbyt mało środków finansowych. Kwestia załatwiania indywidualnych spraw studenckich przez właściwe organy Uczelni oceniana jest natomiast przez nich pozytywnie, jako sprawna i efektywna. Ułatwieniem jest możliwość składania podań drogą elektroniczną.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym pozytywnie ocenili organizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku. Są usatysfakcjonowani poziomem swoich studiów, choć twierdzą, że są to najtrudniejsze studia na całej Uczelni. Jako największą zaletę wskazali indywidualizację programu kształcenia, duże możliwości wyboru przedmiotów, w tym również w języku obcym, a także wynikającą z takiej swobody możliwość połączenia studiów z pracą zawodową. Są zadowoleni również z możliwości wyboru prowadzących w przypadku części przedmiotów oraz indywidualne podejście wykładowców do studentów.

Podczas poprzedniej oceny zwrócono uwagę na uchybienia w systemie opieki socjalnej nad studentami, a konkretnie wskazano niezgodne z prawem lub niekorzystne dla studentów postanowienia Regulaminu przyznawania pomocy materialnej. W dalszym ciągu ten obszar spraw studenckich naznaczony jest pewnymi uchybieniami formalnymi, zwłaszcza w zakresie formy i sposobu doręczenia decyzji administracyjnej w sprawie przyznania lub odmowy przyznania świadczeń socjalnych.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1)

Stosowane w Uczelni warunki i tryb rekrutacji są prawidłowe. Kryteria rekrutacyjne na studia I stopnia są przejrzyste i obiektywne, zapewniają kandydatom równe szanse. Rekrutacja na studia II stopnia w lepszej sytuacji stawia absolwentów studiów I stopnia SGH.

7.2)

System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane. Uczelnia nie sporządza kalkulacji nakładu czasu pracy studenta. System oceny osiągnięć jest przejrzysty, oparty na wystandaryzowanych kryteriach, zapewnia obiektywizm formułowania ocen. Algorytm liczenia końcowego wyniku ze studiów jest zorientowany na proces uczenia się.

7.3)

Program kształcenia sprzyja mobilności studentów. Uczelnia oferuje bogaty wybór programów stypendialnych.

7.4)

Studenci pozytywnie ocenili opiekę dydaktyczną i socjalną oferowaną im przez Uczelnię. W zakresie opieki naukowej wskazali, iż jest to kwestia bardzo zróżnicowana w zależności od osoby promotora. Ponadto jako niewystarczające ocenili finansowanie działalności kół naukowych. Koniecznym jest zmodyfikowanie trybu doręczania decyzji stypendialnych z godnie z ww. uwagami.

Kryterium 8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

8.1)

W Uczelni został opracowany wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w postaci dokumentu „System zarządzania jakością kształcenia Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie”. Dokument ten został podpisany i zatwierdzony przez Rektora w dniu 23.09.2013 r. Dokument określa ramy funkcjonowania systemu jakości w Uczelni, a w szczególności określa cele systemu, jego założenia, strukturę oraz obejmuje systemowe procedury zarządzania jakością kształcenia.

W budowę, funkcjonowanie i doskonalenie jakości kształcenia zaangażowanych jest szereg podmiotów. Za całokształt zagadnień związanych z jakością odpowiadają władze Uczelni oraz Kolegiów, w tym Kolegium Analiz Ekonomicznych. Ponadto na Uczelni funkcjonuje kilka podmiotów, których zadania bezpośrednio związane są z doskonaleniem jakości kształcenia.

Uchwałą nr 13 Senat w dniu 10 października 2012 r. powołał Senacką Komisję Programową, która zastąpiła Zespół ds. Zarządzania Jakością Kształcenia, a którego zadania polegają na ustanawianiu, wdrażaniu, monitorowaniu i doskonaleniu systemu zarządzania jakością kształcenia w SGH w Warszawie.

Skład Komisji jest szeroki, składający się z 23 osób reprezentujących poszczególne jednostki organizacyjne Uczelni oraz grupy pracowników naukowo – dydaktycznych oraz samorządu studentów. Uchwałą nr 148 z dnia 20 listopada 2013 r. Senat powołał – 20 osobową Senacką Komisję Dydaktyczną ds. Studentów i Doktorantów. Zadania Komisji zostały określone w Statucie Uczelni, sprowadzające się m.in. do przygotowywania opinii i wniosków dotyczących kierunków i zasad polityki kształcenia w SGH oraz opracowuje projekty uchwał Senatu w sprawie określenia planów studiów i programów kształcenia oraz sylabusów.

W Uczelni funkcjonuje również Pełnomocnik Rektora SGH ds. Jakości Kształcenia.

Szczególne znaczenie w rozwoju SZJK ma Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych, który jest jednostką Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, powołaną przez Rektora i działającą na rzecz doskonalenia jakości kształcenia i rozwiązań organizacyjno-programowych w wyższym szkolnictwie ekonomicznym.

Do zadań Ośrodka należy m.in.: gromadzenie, analizowanie i przetwarzanie informacji o jakości poszczególnych elementów procesu kształcenia, inicjowanie innowacji dydaktycznych oraz koordynowanie procesów ich wdrażania, analiza i ocena skuteczności przyjętych rozwiązań

organizacyjno-programowych we wszystkich formach kształcenia w SGH (studia stacjonarne, niestacjonarne i inne), gromadzenie i upowszechnianie przykładów „dobrej praktyki” z zakresu dydaktyki, organizacji i zarządzania wyższym szkolnictwem ekonomicznym w kraju i za granicą, wykonywanie prac analitycznych, w tym ekspertyz zleconych przez władze Szkoły, itp.

Na uwagę zasługuje również działalność konferencyjna i naukowo – badawcza, w szczególności publikacyjna pracowników Ośrodka z zakresu jakości kształcenia, badania rynku pracy, itp.

Ponadto do konkretnych zadań w zakresie jakości kształcenia powołano specjalistyczne podmioty (np. Zespół ds. Internetowego Monitoringu Losów Absolwentów). W Uczelni funkcjonują również jednostki, które spełniają funkcje organizacyjne związane z jakością kształcenia. Taką jednostką jest Dział Organizacji i Rozliczania Dydaktyki, który jest odpowiedzialny za koordynację i wsparcie prac nad rozwojem uczelnianego systemu zarządzania jakością kształcenia.

SZJK z punktu widzenia rozwiązań organizacyjnych należy ocenić bardzo wysoko. Zbudowana struktura zarządzania jakością kształcenia zapewnia szeroką reprezentację przedstawicieli środowiska Uczelnianego oraz umożliwia zaangażowanie wielu osób w zagadnienia jakości kształcenia. Cechą charakterystyczną SZJK jest również traktowanie zagadnień jakości kształcenia jako przedmiotu zainteresowań badawczych (w tym organizowanie konferencji i publikacje poświęcone jakości kształcenia oraz procesowi dydaktycznemu).

System zarządzania jakością kształcenia opiera się na podejściu procesowym. W Uczelni zostały zidentyfikowane trzy grupy procesów: procesy główne, zarządcze oraz pomocnicze. Podejście procesowe opiera się na trzech procesach głównych, tj.: formułowanie programów kształcenia, realizacja zajęć dydaktycznych oraz walidacji efektów kształcenia osiągniętych przez studentów. System obejmuje 4 procedury systemowe, zgodnie z przyjętą strukturą procesów głównych:

- monitorowanie i analizowanie jakości programów kształcenia kierunku studiów,
- monitorowanie jakości procesu kształcenia
- weryfikacja i walidacja efektów kształcenia oraz
- monitorowanie losów absolwentów.

Każda z procedur zawiera bardzo dokładne informacje o sposobie jej realizacji. W szczególności w opisie procedury określone są jej cele, dokładny schematyczny przebieg, opis stosowania procedury oraz dokumenty związane. W ramach tych dokumentów określone są wzory m.in. formularzy i ankiet. Ponadto dla poszczególnych procedur ustalone są wytyczne oraz zasady ich stosowania.

Elementem funkcjonowania WSZJK są narzędzia zapewnienia jakości kształcenia. Obowiązujące narzędzia obejmują najważniejsze obszary m.in. ankietyzację zajęć dokonywaną przez studentów, hospitację zajęć, monitorowanie procesu dyplomowania, monitorowanie losów absolwentów. Również z punktu widzenia narzędziowego można stwierdzić, że system jest kompletny, obejmujący podmioty zajmujące się jakością, zadania, procedury i narzędzia służące realizacji celów systemu.

W ramach istniejących procedur prowadzona jest analityka poszczególnych obszarów jakości kształcenia. W ramach monitorowania i analizy formułowania programów kształcenia odbywa się formalna ocena programu studiów oraz poszczególnych przedmiotów składających się na dany program oraz ocena merytoryczna programu oraz poszczególnych przedmiotów. Przedstawione plany studiów i programy kształcenia, z punktu widzenia formalnego zawierają wszystkie niezbędne elementy, obejmują w sposób przejrzysty przedstawienie efektów kształcenia, struktury planu studiów oraz informację na temat studiów w języku angielskim oraz specjalności międzykierunkowych.

Jako podstawę do oceny merytorycznej programu studiów Uczelnia przyjęła badanie związku pomiędzy kierunkowymi i przedmiotowymi efektami kształcenia. W sporządzonej macyzy efektów kształcenia dla ocenianego kierunku określana jest siła merytorycznego związku efektów

przedmiotowych i kierunkowych. Do oceny zostały przyjęte wartości współczynników pokrycia w skali 9, 3 i 1 (słaba zależność).

Na ocenianym kierunku obowiązują również zasady tworzenia i rozwijania oferty dydaktycznej. Uchwała nr 169 Senatu SGH z dnia 18 grudnia 2013 r. określa zasady tworzenia oferty dydaktycznej dla studiów pierwszego i drugiego stopnia, w tym reguluje wymagania dotyczące zgłoszenia propozycji nowego przedmiotu, tryb przyjmowania zgłoszeń oraz tryb zatwierdzania oferty dydaktycznej.

Osobnym obszarem analiz przewidzianych w SZJK jest monitorowanie jakości procesu kształcenia. Obszar ten objęty jest procedurą, na którą składa się kilka rodzajów aktywności, m.in.:

- Ocena zajęć dokonywana przez studentów
- Ocena zajęć dokonywana przez wykładowcę,
- Hospitacja zajęć

Na podstawie systematycznych badań sporządzana jest ocena jakości całkowitej zajęć. Uczelnia ma duże, kilkunastoletnie doświadczenie w zakresie ankietyzacji zajęć dokonywanej przez studentów. Od semestru letniego 2012/2013 r. zostały przywrócone tradycyjne ankiety. Na Uczelni uzyskano ok. 20 tysięcy ankiet oceniających 834 wykłady i 215 lektoratów. Raport końcowy z badania został przygotowany przez Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych. Wyniki badania zawarte w Raporcie wskazują na stosunkowo wysoką ocenę zajęć dydaktycznych przez studentów. Wyniki ocen są analizowane przez Zespół ds. Jakości Kształcenia, a syntetyczne wyniki są upubliczniane. Ponadto sporządzana jest lista dziesięciu najlepszych wykładowców (Top 10), która jest podawana do publicznej wiadomości).

Wyniki ankietyzacji stanowią jeden z głównych elementów oceny jakości całkowitej. Zespół Oceniający otrzymał szczegółowe analizy jakości całkowitej. Jakość ta wyliczona została na podstawie rozkładu jakości funkcjonalnej zajęć (wyniku ocen studenckich), rozkładu wyników hospitacji, jeśli hospitacja objęła nauczyciela akademickiego w danym semestrze oraz wyników autooceny zajęć przez wykładowcę. Analiza oceny całkowitej zajęć zawarta jest w raportach z badań jakości zajęć dydaktycznych.

Dobrym rozwiązaniem stosowanym w analizie oceny jakości całkowitej jest kategoryzacja poszczególnych zajęć i zaliczenie ich do jednej z trzech kategorii. Kategoria III określona jest jako „jakość niewystarczająca”. Lista obejmuje 56 takich zajęć. Stanowi to informację dla wykładowców o jakości ich zajęć. Analizowana jest również dynamika ocen jakości całkowitej co pozwala na diagnozę zjawisk powtarzalnych i ocenę stopnia doskonalenia jakości prowadzonych zajęć.

Uczelnia w ramach prowadzonych działań mających na celu zapewnienie jakości kształcenia realizuje procedurę monitorowania i walidacji efektów kształcenia. Procedura walidacji realizowana jest na dwóch poziomach: na poziomie efektów kierunkowych oraz przedmiotowych,.

Monitorowanie stopnia realizacji efektów kierunkowych odbywa się w oparciu matrycę pokrycia efektów kierunkowych przez efekty przedmiotowe, listę przedmiotów składających się na program studiów, pracę dyplomową wraz z recenzją oraz protokół egzaminacyjny z egzaminu dyplomowego. Z wykorzystaniem tych źródeł informacji, przy zastosowaniu wniosku statystycznego, raz w roku przeprowadzana jest walidacja kierunkowych efektów kształcenia.

Szczegółowe zasady stanowiące punkt odniesienia w monitorowaniu efektów kierunkowych w ww. obszarach stanowi szereg zarządzeń Rektora dotyczących m.in.: szczegółowych wymagań dotyczących prac licencjackich i magisterskich, wymagań formalnych dotyczących prac dyplomowych. Na wysoką ocenę w procesie weryfikacji efektów kształcenia w procesie dyplomowania zasługuje opracowany system pozwalający na weryfikację samodzielności przygotowania pracy dyplomowej. Na Uczelni funkcjonuje System Obsługi Lokalnego Archiwum Dokumentów (SOLAD).

Dokumentację nadania samodzielności pracy dyplomowej stanowi m.in. raport podobieństwa oraz karta identyfikowania znamion pracy dyplomowej/rozdziałów pracy niesamodzielnej.

Drugą częścią procedury monitorowania efektów kształcenia jest walidacja efektów przedmiotowych. Podobnie jak w przypadku walidacji efektów kierunkowych, analizy dokonuje się w oparciu o wnioskowanie statystyczne na podstawie analizy próby reprezentatywnej pobieranej z populacji przedmiotów kierunkowych (sylabusów) zrealizowanych w danym roku akademickim.

Ostatnią z procedur systemowych, odnoszących się do weryfikowania kierunkowych efektów kształcenia jest monitorowanie losów absolwentów. Decyzją Rektora (nr 15 z 8 maja 2012) powołany został Zespół ds. Internetowego Monitoringu Losów Absolwentów, którego zadaniem jest zintegrowanie systemu monitorowania losów absolwentów z uczelnianymi bazami danych oraz jego dalszy rozwój zmierzający do stworzenia interaktywnego systemu pozwalającego na pozyskiwanie informacji o dostosowaniu procesu kształcenia prowadzonego przez Uczelnię do potrzeb rynku pracy. Wstępna wersja systemu została poddana weryfikacji w oparciu o trzykrotnie przeprowadzone badania pilotażowe.

Jak wynika z analizy m.in. programów kształcenia wiele z rekomendowanych w raportach działań została wprowadzona, niektóre z nich są w trakcie zmian. Część analityczną wchodzącą w skład SZJK należy ocenić bardzo wysoko. Sporządzany zestaw sprawozdań, pozwala na identyfikację słabych stron w realizowanym procesie kształcenia, co zostało dokonane w zestawie powyższych dokumentów. Istniejące rozwiązania organizacyjne, m.in. funkcjonowanie Senackiej Komisji ds. Programów i jej stosunkowo duża aktywność wspierają inicjowanie działań naprawczych i doskonalących. Można stwierdzić, że wdrożony i funkcjonujący na Uczelni, jak również na ocenianym kierunku, system zapewnienia jakości kształcenia spełnia swoje zadania, zapewnia dobrą analitykę, jak również inicjowanie działań doskonalących.

Rozbudowany charakter systemu zarządzania jakością kształcenia, w tym wiele podmiotów, które zajmują się jakością kształcenia, zapewnia szeroki dostęp do informacji dotyczących monitorowania jakości procesu kształcenia oraz wprowadzanych w nim zmian.

Przewidziane w wewnętrznym systemie zapewnienia jakości kształcenia dokumenty, zarówno koncepcyjne (programowe), jak również sprawozdawcze są dostępne dla wszystkich zainteresowanych osób. Na stronie internetowej w Biuletynie Informacji Publicznej ogólnodostępne są wewnętrzne akty prawne, również regulujące funkcjonowanie SZJK.

8.2).

W kluczowych gremiach zaangażowanych w monitorowanie jakości kształcenia (m.in. Senat, Rada Kolegium, Senacka Komisja Programowa, Zespół ds. Jakości Kształcenia, Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych, itp.) zasiadają przedstawiciele wszystkich grup pracowniczych w Uczelni. Zapewniona jest przez to powszechność dyskusji nad sprawami związanymi z jakością kształcenia, jak również zapewniony jest szeroki dostęp do informacji o podejmowanych działaniach projakościowych.

Od grudnia 2010 r. przy Uczelni funkcjonuje Rada Konsultacyjna Partnerów Korporacyjnych. Do zadań Rady należy doradzanie Rektorowi SGH w sprawach strategicznych kierunków rozwoju SGH, wzmocnienia pozycji Uczelni na międzynarodowym rynku edukacyjnym oraz budowa sieci współpracy naukowo-badawczej SGH z biznesem. Pośrednio wpływ na jakość kształcenia ma Klub Partnerów SGH, który funkcjonuje przy uczelni od 1998 r. Dzięki działalności Klubu organizowane są warsztaty, programy edukacyjne oraz wykładów współtworzonych poprzez przedsiębiorstwa wraz z wykładowcami z SGH. Od wielu lat SGH współpracuje z SAS Institute Polska, zajmującego się tworzeniem oprogramowania do analiz danych działającego na bazie systemu SAS.

Przedstawiciele studentów – członkowie Samorządu Studentów SGH – uczestniczą w dyskusjach i pracach nad wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia jako członkowie Senackiej Komisji Programowej i Senackiej Komisji Dydaktycznej ds. Studentów i Doktorantów. Studenci SGH wypełniają ankietę oceny zajęć dydaktycznych. W poprzednich latach wykorzystywano w tym celu formularz elektroniczny, jednak z uwagi na niską frekwencję w roku akademickim 2012/13 zmienioną ją na ankietę papierową. Pozytywnie należy ocenić dwujęzyczność formularza, dzięki czemu mogą go wypełnić również studenci obcokrajowcy.

Miejsce na uwagi pozwala wpisać to, co zostało w kwestionariuszu pominięte, a zdaniem studentów wymaga podkreślenia. Dzięki temu ocena jest bardziej kompletna. Z informacji podsumowujących badanie wynika, iż po zmianie formy ankiety, frekwencja rzeczywiście wzrosła. Nie przedstawiono jednak informacji o tym, jak wyniki oceny zajęć dydaktycznych wykorzystywane są w ewaluacji programu kształcenia. Studenci nie uzyskują w zasadzie informacji zwrotnej po zakończonym badaniu. W podsumowaniu zasugerowano powrót do tradycji publikowania i nagradzania listy Top 10 – czyli dziesięciu najlepiej ocenionych nauczycieli akademickich (lista taka osobno opracowywana była dla lektorów języków obcych).

Przedstawiciele samorządu studenckiego wykazują duże zainteresowanie jakością kształcenia w SGH, co przekłada się na ich aktywność w tym zakresie. Konsultują oni z władzami kształt ankiety oceny zajęć dydaktycznych i przedstawiają swoje propozycje. Poziom zainteresowania i świadomości ogółu studentów jest niższy, niemniej jednak studenci pozytywnie oceniają ankietę oceny zajęć dydaktycznych i zawarte w niej pytania.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	Działalność naukowa	Działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia- pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego: wyróżniająca

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1)

W Uczelni, jak również w jednostce prowadzącej oceniany kierunek został wdrożony i funkcjonuje system zarządzania jakością kształcenia. System ten ma dobrze określoną strukturę organizacyjną, opisane są cele i zadania systemu, jak również wypracowany jest zestaw narzędzi, które służą doskonaleniu jakości kształcenia. Uczelnia ma rozbudowany system analityki jakości kształcenia, w tym osiągnięcia założonych efektów kształcenia. W oparciu o narzędzia i analizy stosowane w ramach czterech procedur systemowych Uczelnia wypracowała mechanizm mający na celu doskonalenie jakości kształcenia.

8.2)

W system zarządzania jakością kształcenia zaangażowanych jest szerokie grono pracowników Uczelni. Zagadnieniami programowymi, w tym jakości kształcenia, zajmuje się kilka podmiotów, m.in.: Senacka Komisja Programowa, Zespół ds. Jakości Kształcenia oraz wyspecjalizowany w zagadnieniach rozwoju programów kształcenia Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych. Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest zapewniony m.in. poprzez funkcjonowanie Rady Konsultacyjnej Partnerów Korporacyjnych oraz Klubu Partnerów SGH.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1	Koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3	Program studiów		X			
4	Zasoby kadrowe	X				
5	Infrastruktura dydaktyczna		X			
6	Prowadzenie badań naukowych	X				
7	System wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8	Wewnętrzny system zapewnienia jakości	X				

Kierunek *metody ilościowe w ekonomii i systemy informatyczne* ma pełne szanse dalszego rozwoju. Kształcenie na kierunku odbywa się w oparciu o nowoczesną, nawiązującą do rozwiązań europejskich koncepcję kształcenia. Koncepcja kształcenia opiera się na elastyczności toku studiów, tak by student miał możliwość wyboru zindywidualizowanej ścieżki, mając również możliwość studiowania w języku angielskim. Ten sposób kształcenia w powiązaniu z prowadzonymi badaniami rynku pracy stanowi o dużej atrakcyjności kierunku.

Istotnym atutem ocenianego kierunku jest bardzo duży potencjał kadrowy, mający odzwierciedlenie w minimum kadrowym. Dorobek naukowy kadry tworzącej minimum kadrowe koncentruje się na problemach ściśle związanych z ocenianym kierunkiem. Znaczący jest naukowy dorobek międzynarodowy kadry, jak również osiągnięcia na polu praktyki gospodarczej i społecznej. Podkreślić należy, że jednostka prowadząca oceniany kierunek, tj. Kolegium Analiz Ekonomicznych w parametrycznej ocenie jednostek KEJN uzyskała najwyższą pozycję wśród jednostek naukowych prowadzących badania w dziedzinie nauk ekonomicznych - A+.

Atutem ocenianego kierunku jest dobrze funkcjonujący wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który obejmuje również mechanizmy doskonalące. W pracy nad systemem zarządzania jakością zaangażowanych jest wiele jednostek i osób, w tym wyspecjalizowany w zagadnieniach procesu kształcenia Ośrodek Rozwoju Studiów Ekonomicznych. Uczelnia ma rozbudowany system analityki jakości kształcenia, w tym osiągnięcia założonych efektów kształcenia.

W ramach prac nad zmianami organizacyjnymi prowadzonymi na Uczelni, uchwalone powinny być założenia strategiczne, które stanowiłyby kontynuację i rozwinięcie zapisów strategii Uczelni obowiązującej do 2012 r. W zakresie prac nad doskonaleniem programu kształcenia powinien być zmodyfikowany system odniesienia efektów na poszczególnych szczeblach (kierunkowe, modułowe i przedmiotowe), tak by można było w sposób jednoznaczny określić wzajemne relacje między nimi. Uzupełnione również powinny być efekty przedmiotowe dla praktyk i seminariów dyplomowych.

W odpowiedzi na raport z wizytacji uwagi zawarte w raporcie powizytacyjnym i dotyczące efektów kształcenia oraz sposobów ich weryfikacji zostały w pełni uwzględnione.

W czerwcu br. w Uczelni został opracowany projekt wzorca sylabusu przedmiotowego, który przewiduje część, w której efekty przedmiotowe zostaną odniesione do odpowiednich efektów kierunkowych. Wzór sylabusu obejmuje wszystkie grupy przedmiotów, tym samym możliwe będzie jednoznaczne powiązanie efektów przedmiotowych i kierunkowych, zapewniając spójność efektów przewidzianych do realizacji w programie kształcenia na wszystkich poziomach (przedmiotu, modułu oraz kierunku). Jednocześnie, w nowym sylabusie, zostały skorygowane niektóre efekty przedmiotowe (głównie, wzbogacono część dotyczącą efektów społecznych i zmieniono brzmienie niektórych efektów społecznych).

Wraz z opracowanym, zmodyfikowanym wzorem sylabusu Uczelnia podjęła działania mające na celu zmianę oprogramowania sylabusu. Powyższe zmiany będą obowiązujące od roku akademickiego 2014/2015. W ramach prac nad modyfikacją sylabusów uzupełniono również sylabusy praktyk zawodowych. Sylabus ten jest już obecnie dostępny w Wirtualnym Dziekanacie. Uczelnia pracuje obecnie nad nowym systemem praktyk studenckich oraz nowym regulaminem praktyk. Zmiany te zostaną wprowadzone wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2014/2015. Tym samym Uczelnia wyeliminuje rozbieżności jakie występowały w przypadku niektórych przedmiotów, a polegające na innej wersji sylabusu na stronie internetowej Uczelni oraz tym przedstawionym i realizowanym przez wykładowców na zajęciach. Uczelnia pracuje obecnie nad opracowaniem sylabusu seminarium dyplomowego. Ze względu na bardzo duży stopień zindywidualizowania tematyki seminarium dyplomowego sylabus będzie składał się z dwóch części: pierwsza obejmująca ogólne efekty kształcenia realizowane przez seminarium dyplomowe niezależnie od kierunku oraz druga obejmująca efekty specyficzne dla danego kierunku studiów.

Biorąc powyższe pod uwagę uzasadnione jest podwyższenie kryterium 2 (Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji) - z oceny „w pełni” na wyróżniającą.

Wraz z pracą nad nowymi sylabusami, zostanie przedstawiona szczegółowa struktura nakładu pracy studenta, uwzględniająca specyfikę każdego z przedmiotów. Uczelnia zmieniła również zapisy w suplemencie dotyczące stosowanej terminologii, tym samym zostały skorygowane wskazane w raporcie powizytacyjnym uchybienia. Program kierunku *MIESI* stanowi oryginalną ofertę kształcenia łączącą tradycję edukacji akademickiej oraz nowoczesne metody i treści kształcenia. Absolwenci kierunku są poszukiwani na rynku pracy, a kolejny rok akademicki potwierdził, że popyt na absolwentów kierunku znacznie przekracza istniejącą podaż. Jest to m.in. efektem synergicznego połączenia wykształcenia ogólnoeconomicznego (moduł przedmiotów podstawowych) z wiedzą i umiejętnościami jakie student nabywa na przedmiotach ilościowych związanych z kierunkiem i studiowaną specjalnością.

Zatem uzasadnione jest podwyższenie kryterium 3 (Program studiów) - z oceny „w pełni” na wyróżniającą

9. Podsumowanie

Tabela nr 3 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		Wyróżniająco (6)	W pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
2	Cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji	X				
3	Program studiów	X				